

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi Nrul 1 | a.

—
INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

—
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

Punctul de plecare

Am arătat ieri că ministrul-președinte Lukács, după ce stăruințele lui de-a încheia un armistițiu stabil cu obstrucția n'au izbutit nici după a treia încercare, s'a hotărât să treacă Rubiconul tratativelor înfruntând toate peripețiile conflictelor parlamentare, ori cât de crâncene s'ar anunța ele. Se prevede o încăierare lungă, cu desfășurări viforoase, — însă fără perspectiva unei limpeziri durabile a situației. Și cea dintâi încrucișare de arme va avea loc chiar azi, în ședința camerei.

Taberele, deși atât de disproporționate în aparență, pornesc cu sorți aproape egale, — obstrucția având asupra numărului partidului guvernamental avantajul așezării ei strategice, mai apropiată de rezervele mari ale maselor populației, precum și sprijinul, — iminent în orice clipă — al celorlalte partide din opoziție.

De-ocamdată goarneau au dat semnalul și noi trebuie să ne oprim o clipă pentru a trece în revistă generală terenul.

În conferința de aseară a partidului guvernamental, ministrul-președinte Lukács a prins în cadrele unui discurs extensiv întreg tabloul situației momentane. Aflăm din acest discurs, că nu divergențe de ordin principiar au stat în calea înțelegerii cu obstrucția, căci atât asupra principiului universalității reformei electorale, cât și asupra principiului supremației maghiare, reprezentanții celor două grupări parlamentare au căzut de acord. Disensiunile între ei au

fost provocate numai de modalitățile de realizare a acestor principii.

Lukács a stăruit pentru realizarea acestor principii în limitele cunoscutelor sale categorii de alegători, impunând în acest scop o serie de restricțiuni, din cari două dominante: una censul intelectual, mai exigent pentru categoriile prime, a doua censul material, mai ridicat pentru categoriile din urmă. Cetățenii trecuți de 24 ani și absolvenți cel puțin ai școalelor medii erau să fie înzestrați în condiții aproape tot atât de favorabile cu dreptul de alegător activ și pasiv, ca cetățenii trecuți de 30 de ani și absolvenți de cel puțin șase clase elementare. Între ei gradația era numai de etate. Pentru marile mase de analfabeți proiectul lui Lukács fixa însă, după cum știm, un atât de riguros cens material, încât numărul alegătorilor recrutați din această ultimă categorie trecea drept o cantitate neglijabilă în balanța vieții constituționale.

La rândul său partidul lui Justh — cu mici abateri abia, dela concepția celorlalte partide ungurești din opoziție — vede asigurat principiul supremației și pe cel al universității, chiar și prin singura restricțiune a cunoașterii scrierii și cetitului, contestând legitimitatea oricărui cens material. Amănunte asupra acestei prodigioase concepții, firește, n'a tradat încă impetuosul Petur dela Macău, ceiace însă nu ne poate rătăci asupra străveziilor lui intenții,

— tradate în de-ajuns prin afișarea „supremației“, chiar și în conferința de aseară a partidului, acum în pragul noilor încăierări parlamentare.

Terenul pe care se va desfășura un nou epizod al îndelungatei crize politice din Ungaria, rămâne deci același: terenul bine delimitat al intereselor rasei maghiare. Vom asista la o nouă fază de frământări spasmodice și cine știe până când va mai putea să reziste organismul acestei constituții, atât de sleit de înfrigurarea tot mai excesivă a unor interese dușmane progresului general. Același rămâne terenul, același punctul de plecare și aceiași țintă ireală, viziunea care trezește chinurile unor sforțări veșnic deșarte.

Ne convingem odată mai mult că acei din bărbații politici ai actualei configurații pseudoparlamentare, cari se pretind mai avansați spre curentul mare al progresului modern, sunt, prin însăși mentalitatea lor osificată, refractari în fața oricăror indicații ale vremii, — surzi pentru îndemnul ce li trimite evoluția în pasul ei biruitor.

În loc ca să se conformeze celor mai imperioase condiții ale propriei lor existențe și să curme un sistem de robire politică seculară, încă din vreme; în loc să-și fortifice o situație morală inexpugnabilă, lecuind ranele nenumerate ce au deschis în sufletele popoarelor conlocuitoare și nivelând atâtea contraste create prin opresiune și despoziare, — ei vor să se avânte și mai departe pe drumul nefast al despotismului de rasă, să perpetueze la infinit stările de sclăvie politică și să-și asigure și mai mult situația de aservitori ai intereselor celorlalte națiuni din țară.

Un sinucigaș

De I. Broșu

Căpitanul Ion Sihleanu își motivează transferarea sa, în modul următor:

„De mulțori, domnii mei, se pot ceti în jurnale, dar fără să li-se dea o importanță prea mare, notițe de conținutul următor: „azi a fost aflat la domiciliul propriu din str. Popa-Tatu, cadavrul locotenentului X sau Y, scaldat într-o baltă de sânge. Glonteale unui revolver de calibrul de altfel mic, i-a perforat tâmpla dreaptă și pătrunzând în creier, moartea a trebuit să fie instantanee. Amănunte și scrisori ce pot clarifica, lipsesc. Cauzele sinuciderii, sunt până în momentul de față ca și necunoscute. Alte vesti o să dăm în ediția de seară a jurnalului, din peana corespondentului nostru special, trimis la fața locului“ etc. În ediția de seară a jurnalului vom ceti cam următoarele: „după o anchetă amănunțită, condusă în persoană de sub-comisarul Petranu, în chestia sinuciderii din str. Popa-Tatu, putem servi pe onorații noștri cetitori, grație intervenției energice a corespondentului nostru, cu noi amănunte. Într'un sertar, s'au aflat mai multe scrisori adresate la felurite persoane. Dar deoarece prin publicarea unora din ele, s'ar putea compromite persoane cu înaltă poziție socială, s'a ordonat cea mai deosebită precauțiune. Totul a ajuns pe mâinile poliției, care va redija însăși comunicatul oficios, conducerii regimentului. Singura epistolă pe care am putut-o ceti, este cea adresată părinților, prin care nefericitul locotenent,

în termeni sentimentali și călduroși, dar foarte pe scurt, își cere iertare pentru durerea ce li-o cauzează. Alte amănunte o să dăm în numărul de mâine.“

Pe o astfel de scrisoare, pe care o s'o public mai jos, am ajuns odată stăpân într'un chip nu de tot obicinuit.

Iată cum s'a întâmplat!

Era pe vremea când serveam la regimentul 3 de dragoni, în calitate de locotenent, în garnizoana orașului Cernăuți și aveam vre-o 28 de ani. De viața din armată, ca și azi, nu prea eram încântat; nu știu, dacă disciplina aceia de rest fossil se împotriva cu totul firii mele oțelite în libertate pe prundișurile largi ale Moldovei cu apele verzi, sau dacă oamenii aceia chiar cu care trebuia să mă întâlnesc zilnic, cărora trebuia să le vorbesc zilnic, apoi să mâncăm, să fumăm, să visăm zilnic, aproape la același timp și după același calapod, — mi-se părea prea brutali și prea manechini, decât, ca să pot fi atras în farmecul de vârtej al vieții militarești... Tocmai din cauza asta am făcut cunoștință cu alte persoane în mijlocul cărora mă simțiam mai acasă. În vremea aceia, nu știu cum se făcea, dar eram răpit aproape nebunește de pasiunea vânătoarei, eram, domnilor, un vânător în toată puterea cuvântului. Da, da... un om, care nu făcea sau nu visa cel puțin vânătorii strălucite, îl socoteam tot atât de nenorocit ca și azi, pe unul, căruia de pildă nu-i place muzica. Dacă am părăsit această nobilă pasiune, căreia îi închinam pe vremuri tot focul entuziasmu-

lui meu, nu sunt eu de vină, precum o să vedeți, ci numai împrejurările. Căci eu iubeam lucrul ăsta ca un nebun, ca un turbat... Închipuiți-vă, o clipă, dimineața acelea răcoroase de toamnă la marginea codrului, când încep să se ridice din bălți ca niște fluturi gigantici cu aripile întinse, cearcafuri de ceață vineție, acoperind umerii și capetele rariștelor; închipuiți-vă aroma aceia puternică de umezeală ce se ridică din pământul încrămențit sub goliu de foi vestede, pătrunzându-ți năvalnic până în coșul pieptului; închipuiți-vă acel fermecător răsărit de soare întârziat, printre trunchiurile cenușii ale fagilor, acele prime raze neîndrăsnite și avare, ce-ți ating ochii, obrații și mâinile și aceea plăcută furnicare în tot trupul, pe care o deșteaptă căldura asta de aur rece; închipuiți-vă acea visare dulce a așteptării, acel elan neînțeleș în fața necunoscutului, cu cănele aproape, cu flinta la ochi, cu degetul pe trăgaci, cu ochii stăpâniți, cu gândul fugar, și imaginați-vă fără veste țipetul argințiu al fanfarei din depărtare, chemător, amenințător, grijelnic: imaginați-vă toate acestea, domnilor, stropite cu puțină bură de poezie și mister și veți înțelege desigur repede, pe deoparte vraja vieții de vânător, iar pe de alta dragostea mea profundă pentru ea...!

Era pe sfârșit de septemvrie, și o vreme cum nu mai văzusem..., ceva extraordinar. Costache Petrașcu, prietenul meu, mă invită într'o bună zi aproape pe neașteptate la vânătoarea ce-avea să se aranjeze cu mare pompă pe moșiile tatălui său, ale boerului, la Tereblești. Știa că 'mi face prin

Tendința aceasta răsare din toate planurile lor, fie ele concepute de Lukács, fie de Justh și fie de oricare altul din reprezentanții grupărilor politice din actualul parlament. *Cu toți vor să sancționeze o stare de lucrări favorabile numai elementului maghiar, o nesfârșită serie de rezultate ale sistemului politic dominat de despotismul de rasă al maghiarilor: toate rezultatele nefaste ale politicii lor culturale, economice și sociale, —*

— în atâtea acte de cea mai rușinate, dela 1867 și până astăzi. restricțiunile, fie acele ale lui Lukács (mai sumare și mai rigide) fie acele ale Lukács (mai explicite) sunt inspirate numai și numai de grija de-a preveni orice schimbare în spre bine a situației noastre politice, prin viitoarea reformă electorală. Pentru că, grație dominației politice maghiare, noi, popoarele nemaghiare, reprezentăm cel mai mic procent în raportul censului intelectual, pentru că noi avem în schimb cel mai mare procent de analfați — și tot noi suntem cei mai săraci, cei mai cernuți și prin sâta censului material.

Dar se pare, că orice entitate în univers — fie cât de bizară — trebuie să-și facă deplin rotațiunea înainte de a recade în abizul nimicirii de veci, și din stăruința inextricabilă cu care ideologia maghiară tinde să se întoarcă mereu la originea plecării sale, putem concluda la o apropiată și definitivă prăbușire a ei.

INTERNE

Ministrul de honvezi în audiență. Ieri, la orele 11 și jum. a fost primit d. ministru de honvezi S. Hazai în audiență la Majestatea Sa, care a durat aproape o oră. Cu această ocaziune ministrul a referat Majestății Sale asupra mai multor chestiuni din rezortul d-sale, între cari cea mai actuală e ridicarea contingentului de recruți. E știut, că Lukács, la venirea sa în fruntea guvernului, s'a obligat să treacă prin cameră și reforma militară. Se vorbește chiar, că în proxima ședință a camerei Hazai va înainta noul proiect de recrați cu contingent urcat. În timpul cât a petrecut la Viena, ministrul de honvezi a avut mai multe întrevederi cu miniștrii austriaci și anume cu Aufferberg ministrul comun de război și cu Georgi,

ministrul Landwehr-ului. Ieri seara ministrul Hazai s'a reîntors la Budapesta.

Continuarea politicii de colonizare. Prin părțile curat românești ale Borșșeșului s'a hotărât experimentarea în mare a maghiarizării prin colonizare. Patrusprezece sate de coloniști din vița lui Árpád vor forma un grup puternic prinzând între ele mai multe sate românești.

Primind cel mai bun pământ și cele mai bune adăposturi, cum singure guvernele maghiare știu să dea desrădăcinărilor și aventurierilor de tot felul acești coloniști vor fi prin numărul lor respectabil încă o sentinelă a aspirațiilor maghiare în mijlocul nostru; li-se rezervă fără îndoială un rol patriotic încoșebi în combinațiile prin cari toate proiectele de legi electorale nizuice se asigură „națiunii” supremația.

Un rezultat imediat însă, al acestei invazii, va fi îndsprirea condițiilor economice pentru ai noștri din aceste părți.

Altfel, bun e Dumnezeu, și cu timpul vor învăța și aceștia românește. Iar ai noștri numai dacă vom fi un neam fără putere de viață, numai dacă încă multă vreme, nu ne vom putea scutura de povara acestei oblađuiri aziatice, numai atunci ci își vor pierde limba, schimbând-o cu a coloniștilor.

Polónyi pe plaaul prim. Dacă e să credem știrilor ce ne aduc ziarele din capitală, știri ce numai acelor, cari cunosc tainele politicii ungurești și pe cari nu-i surprind fluctuațiile neașteptate ale partidelor ungare ni-se pot părea verosimile, — trebuie să înregistrăm și noi un succes al lui Polónyi, „marele bărbat de stat” al Ungariei, fost pe vremuri chiar ministru de justiție. E vorba ca tocmai Polónyi s'a-l scoată pe premierul Lukács din încurcătura în care a ajuns, croind mereu la planuri și făurind proiecte peste proiecte de reformă electorală, cu care să poată împăca și varza, și guvernul și opoziția. Se șvonește că prim-ministrul Lukács aprobă propunerea lui Polónyi, de a rezolvi atât reforma electorală cât și cea militară într-o conferență a tuturor partidelor sperând, că aflându-se aici o formulă intermediară pentru ambele reforme care să mulțumească pe toți, votarea lor în cameră ar urma să fie o simplă formalitate. Pusă în mod teoretic, chestiunea află aprobarea tuturor, dar e întrebare, putea-va avea conferința contemplată și un rezultat practic! La asta pare, că puțin se gândește Polónyi. El, de altfel e încântat peste măsură de succesul ce crede că-l va avea intervenția sa. Ieri a spus în fața mai multor bărbați politici următoarele:

„Toate chestiunile ce se referă la reformele actuale am să le ordonez pe o bază nouă și solidă. Să nu credeți, că e vorba de cuvinte aruncate numai așa în vânt. Dimpotrivă, voi fi silit să jertfesc mult timp, ca să pot îndeplini un lucru bine ordonat. Lucrez un plan amănunțit asupra

ambelor reforme și proiectul ce mai apoi îl voi prezenta, sper că are să mulțumească interesele tuturor. Nu mă îndoiesc, că toate partidele vor primi de acord proiectul meu. Indată ce-l voi termina, am să-l prezint lui Lukács. Am garanță deplină, că pe baza acestui proiect se vor putea continua tratativele. Numai aplicare să fie spre o înțelegere, și conferința are să urmeze fără întârziere. Proiectul îl voi prezenta și lui Kossuth și sper că nici el nu-și va refuza colaborarea la o înțelegere pacinică”.

Sedința de azi a camerei ungare. Cu toată bucuria lui Polónyi de a fi găsit soluția care să ducă la o înțelegere a partidelor, ședința de azi nu i-a prea mulțumit așteptările. Încă înainte de a se deschide ședința, pe culoarele camerei se putea observa dispoziția rășboinică a opoziției, îndeosebi a justhiștilor. Justh încunjurat de aderenți gesticula nervos și se plângea că ziarele au raportat tendențios despre decursul conferinței 48-știlor de sub șefia sa. Protestează în contra susținerii că între membrii partidului său ar exista divergențe de păreri. Vorbind despre tratativele lui cu Lukács, Justh a declarat că acestea numai în acel caz vor putea fi reluate, dacă premierul se va rășgândi în sfârșit și va veni cu un proiect cinstit, cerând adevăratul vot universal, curat și democratic.

În fața declarațiilor de rășboi ale lui Justh și Apponyi, nici partidul muncii nu stă cu mâinile în sân. Toți deputații partidului guvernamental au fost chemați azi telegrafic în capitală. Săptămâna viitoare se va lămurii, dacă avem să ne așteptăm la obstrucție, ori dacă li succede lui Polónyi să despărtească, cel puțin pe un timp oarecare, armele încrucișate.

Ședința de azi a fost foarte agitată, nelipsind nici scenele furtunoase pregătite de justhiști.

Președintele Návay deschizând ședința la orele 10 și jum., anunță că deputatul Ivanca a înaintat o interpelație în afacerea cinematografelor, cari atentează la bunel moravuri ale publicului. „Marele patriot” de dată nouă, Sümegi, se plânge împotriva reprezentațiilor trupelor germane, care, zice, fac propagandă pentru o cultură străină.

Se naște adevărată furtună în sânul opoziției, când președintele anunță că nu dă cuvânt deputaților Décy, Justh și Mezösy, cari au cerut să vorbească înainte de a se trece la ordinea zilei. Douăzeci de deputați cer la asta ședință secretă. Președintele ia dispoziții ca aceasta să se țină, dar totuș nu se poate ține, deoarece deputații guvernamentali părăsesc cu toții demonstrativ incinta camerei. De patru ori încearcă opoziția să țină ședința secretă, dar tot de atâteaori deputații guvernamentali o zădărnicesc, ieșind cu toții pe culoare. În sfârșit la 2 ore președintele s'a văzut silit să închidă ședința.

astfel de surprinderi o bucurie neobișnuită. Vânătorile aveau să țină, după cum aflasem, cam o săptămână, aveau să se înceapă cu un fel de banchet se sfârșească cu o surpriză pe care n'o cunoștea decât membrii familiei.

Cunoșteam pe Costache, tânărul, de pe băncăle încă, ne iubeam, și ne înțelegeam de minune. Iată un om, domnilor, de care mi-a fost cu adevărat drag! Prietenia lui mi era scumpă, mi era plăcută, era o recreație. Avuseserăm odinioară aceleași visuri, însă dela un timp pornirile noastre au apucat felurite direcții, astfel încât, azi, el era funcționar la guvernul țării cu aspirații înalte, iar eu la miliție... și-atât! Invitarea, o primii deci cu mare bucurie, cu acea neliniște cu care aștepti un eveniment însemnat, dar necunoscut, luminos și totuș plin de mister și de taine adânci. Duminecă seara trebuia să ne întrunim în casele boerului Petrașcu la banchet, să facem cum aș zice, cunoștința cu oaspeții, cu vânătorii. Imi pregătii deci flinta cu atențiune, mă ajustai cu cele trebuincioase, imi făcui valiza și duminecă după amiază luaș trenul pentru Tereblești, unde se afla moșia boerului. La gară, aveam să fiu întâmpinat de prietenul meu Costache Petrașcu, după cum imi promisese în scrisoare și astfel n'aveam nici o grije. Pe drum din plictiseală începui să mă gândesc pe 'ndelete la boerii noștri din Bucovina, la viața lor interesantă, la pasiunile lor, la averea și moșia lor pitorești, cu un cuvânt la toate; imi treceau prin minte chipuri luminoase de oameni din generația veche, români buni, îmbrăcați în caftane;

încinși la brâu cu hangere încovăiate și sclipitoare, a căror fețe erau încordate de bărbi frumoase și negre, sub a căror sprâncene arcuite nobil, fulgerau doi ochi ageri ca de șoim; vedeam pe duioasele boerii în cerdacuri, așteptându-și languroase bărbații plecați în străinătate, zăriam obrăjii aceia rumeni și albi ca o persecă, buzele subțiri și gropitele din cele două colțuri, ochii cercetători sub umbra genelor lungi și dese, părul adus ușurel peste urechi după moda bizantină și auziam oftatul aprins al sufletului, pornit din adâncuri... Apoi mă gândii și la boerul Petrașcu: ce mai om, săracu, ce român. Și fără veste răsări în fața mea, chipul cocoanei Adelaida; soția boerului Costache. Se vorbea despre ea mult și de toate, căci era o femeie de-o frumșețe stranie, demonică. Pe câți îi amestise, pe câți îi chinuise numai c'o aprinsă căntătură de ochi, cocoana Adelaida! Strajnică muere, domnii mei, strajnică! Locotenentul Popovici, știam eu bine că n'o sfârșise așa cum a sfârșit-o, de geaba și fără motiv! Când iubești o astfel de femeie, p'ai la dracu, sau o posezi toată, să fie numai a ta cu trup și suflet, sau faci ce-a făcut el: una din două... Strajnică muere... he he! Peste moartea locotenentului plutea un fel de mister des: ce-i drept era și timp îndelungat de-atunci și lumea nu-și mai aducea aminte cu siguranță de toate. Atâta se știa, că pentru cocoana Adelaida suferiseră multe inimi naufragiu și se sinucisese, domnilor, un om foarte tânăr, un oficer de cavalerie! Atâta se știa, și la asta mă gândeam eu cu ochii țintiiți în gol, în fumul rotitor al țigaretii,

rechemând domol figura superbă a boerii cu ochi demonici, în tainele sufletului...

La gară fusei întâmpinat de Costache, prietenul, și după o jumătate de oră cu o brișcă ușoară pe un drum prăfos ajunserăm la castel, către seară. După ce-mi făcui toaleta în camera, ce mi-se destinase, fusei prezentat, apoi, — în salonul de primire, splendid iluminat de un candelabru, — societății de domni și doamne, cari sosiseră deja în mare parte. Erau mulți, pe cari în parte îi cunoșteam și mulți, pe cari îi știam numai de pe nume. Doamna Petrașcu mă fulgeră pe furie cu ochii ei negri de păcură și-mi prezentă apoi pe fata ei, pe d-șoara Aglaia. N'o văzusem până azi niciodată; o știam numai din auzite, însă la dreptul vorbind, fusei încântat de la prima vedere. Era taman acelaș chip fermecător, pe care îl admiram totdeauna în persoana mamei sale, acelaș chip aș putea zice, în a doua ediție, cu toate avantajele și dezavantajele tinereții. Până când mama ei, poseda desvoltate și înflorite de pildă toate acele calități admirabile, ce fac ca femeia să fie o adevărată femeie de dorit, în d-șoara Aglaia totul era numai boboci și muguri, a căror petale și flori se puteau presupune însă al căror parfum se putea presimți exact și a căror splendoare divină se putea ghici aproape cu toată siguranța! Cât mă simții de fericit, când fusei invitat chiar eu, să conduc pe această ființă la masă și să mă așez lângă ea, n'o pot spune. Sunt unele persoane în adevăr, cari te cuceresc de la prima vedere, cari sau te nebunesc așa de puternic încât ești în stare să faci de dragul lor orice

Militare

Cum e apărată Turcia dinspre mare ?

II. Bosforul

(Rusia a dat ordin, ca rezervațiile flotei sale de război de pe Marea-Neagră să fie gata de mobilizare. Problema e deci de actualitate acută).

Contra unui atac dinspre Sud, imperiul otoman e scutit, în capitală, în inima sa, prin Dardanele, așa cum s'a văzut deunăzi, aproape fără nici un fort modern care să reziste serios, și fiind lăsată toată nădejdea în întăriturile cu care a înzestrat însă natura locul. Dacă fatalitatea va lăsa ca adversarul să se strecoare de-a lungul strâmătorii, Constantinopolul stă neputincios și cade imediat pradă; căci dinspre Propontis (Marmara) capitala nu e apărată cu nimic, decât cu ruinele zidurilor vechi.

Dinspre Nord, Stambulul e de trei părți accesibil, de-adreptul pe apă prin Bosfor, ori după debarcare, încă din Marea-Neagră, pe uscat dinspre Balcan și dinspre Azia-Mică.

Calea aceasta din urmă abia ar fi practicabilă, fiind coasta formată de stânci de bazalt, iar unde e mai lină, e totuși foarte bătută de valuri, iar porturi, cari să ușureze ancorarea nu sunt decât unicul Riva, care însă e fortificat; rămâne încă neajunsul, că trupele ar avea să facă un mare încunjur pe teren rău și care lasă turcilor toate avantajile.

Spre Balcan, Constantinopolul are trei linii de apărare. Cea extremă, la circa 35—40 klm. spre apus, se întinde dealatul peninsulei, dela Marea-Neagră la Marmara, între localitățile Dercos (la nord) și Büyük (la sud): aceasta e linia numită *Ciatalgia*, lungă de 35 klm., cu întărituri străvechi, peste o sută la număr, din toate timpurile; celebrul Brialmont a dat indicațiuni de modernizare, dar sfaturile sale geniale n'au fost executate decât într'atâta că s'au ridicat trei forturi noi. Adjustată cu ce e necesar (cam 400 tunuri și 80.000 soldați)

linia Ciatalgia ar constitui o bună poziție de apărare. Firește numai față de Balcan. Căci dinspre Marea-Neagră adversarul poate debarca la Chilos. Pentru a-i tăia drumul, Brialmont a recomandat un lanț de fortărețe paralel cu litoralul Mării-Negre; acest proiect a rămas până acum pe hârtie.

Pare că și aici, încrederea toată e pusă în avantajile naturale de apărare ale Bosforului cu îngustimile sale. Bosforul e strâmtoarea ce duce din Marea-Neagră în Propontis, între țărmuri de cădere și de înălțime diferită (până la 200 m.); lungimea e de 28 klm., lățimea dela 700 m. până la 3 klm., adâncimea de 50—70 m., cu un maximum de 120 m.; este deci accesibilă pentru toate vasele de război. Suprafața apei e agitată de un curent cu răpeziune de 4—9,5 klm. pe oră, dela nord la sud. Acest curent e favorabil vapoarelor ce vin dinspre Marea-Neagră. Iar, din punct de vedere al defensivei, el îngreunează mult punerea minelor și rostul torpilelor. Dealungul strâmătorii sunt, de ambele laturi, forturile, multe vechi și noi mai puține, casteluri, fortărețe, baterii. Cele mai puternice sunt la nord, în preajma intrării în Bosforul cu gură în formă de pânză. Aci, la faruri, sunt față în față fortificațiunile dela Rameli-Fanar și Anatoli-Fanar cu multe baterii împinse departe înainte. Urmează spre sud, castelurile Caribgie și Poiras-Calesi, apoi bateriile Bniuc-Lunan și Fil-Burun. Acolo unde lățimea e minimală (550 m.), unde Darie împăratul Persilor a făcut pod peste Bosfor, este grupul central al întăriturilor, pe o extindere de 5 km.; aci și armamentele sunt mai moderne; doară 200 tunuri amenință aci, de o parte și de alta; sunt de calibrul variat, de 15, 24, 26 și 28 cm., — unele de sistemul cel mai nou chiar, se zice, în măsură în care se poate ști acest lucru —, și plasate gata de a se năpusti cu foc concentric asupra dușmanului.

Aci este și locul cel mai potrivit pentru activitatea torpiloarelor. Aci e locul decisiv. Ca dincolo, la Dardanele, și de partea aceea după punctul hotărîtor, perde din intensitate sistemul fortificațiunilor. Bosforul se lărgeste, forturile ce urmează sunt mai rari, și aproape toate deschise. Etapa din urmă, intrarea lată de 1,3 km. în „Cornul de aur” e supravegheată și bine păzită de fortăreața Leandru. Oricum, când s'a ajuns aci, situația e de sigur desperată.

Față de oricare putere, Turcia, cu flota sa primitivă, cu fortificațiunile nesuficiente, ar prezenta forțe inferioare și n'are nici macar condițiile probabilității să poată rezista, până ce nu se va înarma serios. Atunci apoi, când împrejurările vor fi, de o parte și de alta cam aceleași, atunci va rămâne ca coeficient decisiv priceperea strategică a comandanților și bravura soldaților.

(n-u).

EXTERNE

Wilhelm II și Alsacia-Lorena. În ședința de Vineri a parlamentului Germaniei s'a început discuția pentru amenințările împăratului Wilhelm la adresa Alsacei-Lorena, după ce s'au dovedit a fi adevărate știrile despre enunțările de necrezat ale împăratului.

Social-democratul Scheidemann ia, primul, cuvânt, citează cuvintele rostite la Strassburg și declară: „Cu satisfacere constat că la loc competent încorporarea în Prusia a fost considerată ca cea mai mare pedeapsă, o pedeapsă care în acțiune are asemănare cu închisoarea, că ea are ca urmare pierderea drepturilor civile de onoare.” Observarea aceasta a provocat aprobări și protestări foarte sgomotease, în mijlocul cărora cancelarul și toți miniștrii au părăsit sala.

Rechemarea ambasadorului francez din Petersburg. Sasanov ministrul de externe al Rusiei nu e mulțumit cu ambasadorul francez din Petersburg, George Louis și pretinde dela Franța rechemarea acestuia. Cu vre-o două săptămâni mai înainte ambasadorul Rusiei la Paris, Isvolski i-a comunicat lui Poincaré prim-ministru francez, că Sasanov se plânge, că în Franța încercările lui de mediațiune în războiul italo-turc și politica de antantă în orient a marilor puteri este disconsiderată și cauza la aceasta ar fi actualul ambasador.

sau îți tulbură sufletul într'o astfel de măsură încât în locul acelei liniști de care te credeai mai înainte capabil, în locul calmului pe care te știai uneori stăpân, te vezi de-odată prins în acele mreji periculoase, pe cari le țese inconștient iubirea, și în cari dacă ai fost prins odată nu poți ieși decât rău rănit, în cazul cel mai bun, sau... mort, mort pentru vecie! Priviți numai femeia, domni mei: când o vezi așa fermecătoare cu brațele desfăcute și întinse, cu ochii pe jumătate închisi de puterea poftelor, cu pieptul agitat de focul voluptății, cu părul despletit și răsfirat pe umeri ca de omăt, cu buzele întredeschise și gata totdeauna pentru sărutări de văpaie... oare imaginea ei, nu vă aduce totdeauna aminte, forma amăgitoare a rarejii întinse, a cursei în care piciorul și brațul neexpert e frânt, în care sufletul e tulburat, în care inima e rănită și omorâtă? Așa e femeia, așa era și boierita Adelaida și din aceeași carne și suflet, o simțeam azi lângă mine caldă și îmbătătoare, pe d-șoara Aglaia...

Masa bogată se sfârși târziu, cătră miezul nopții, când oaspeții fură conduși fiecare la camera sa. În fine mă aflai și eu singur, între patru pereți, după atâtea tulburătoare clipe, în cari ai băut nu puțin vin de Cotnar, și în cari ai avut și fericirea să șezi lângă o femeie, aproape seducătoare. Nu-mi dam bine seamă de sentimentele cari mă cutremurau prin tot trupul. Simțiam cum mi-se urca pe furie, din adânc, în toate extremitățile corpului, în ochi, în mâni, pe buze, un val de dorințe puternice de a privi setos și fără sfârșit, de a

îmbrățișa și de a săruta nebunește, ființa pe care o avusesem aproape, și căreia începusem să-i destăinuesc în cuvinte pasionate, inima.

Ca să uit toate astea, aprinsei lumina și începui să studiez camera, cu întreg aranjamentul ei din alte vremuri.

Ea păstrase încă bine toată culoarea, aroma și gustul acelor timpuri, când bunicile noastre purtau erinoline, când menuetul era la modă, când părul negru pe care îl iubim azi, trebuia pudrat c'o bură subțire și albă ca argintul. Mobilele erau cele vechi și grele; fantele și otomane, în care se zuseră alte generații, patul în care dormise sau iubise cine știe ce femeie frumoasă, masa la care cine știe, un suflet trist își destăinua darea și suferința, înerezând-o hârtiei albe și perfide.

Deasupra patului se afla atârnat un tablou, care înfățișa pe mama cocoanei Adelaida, pe boierita Irena.

Privii chipul mai de aproape și deodată rămăsei ca trăznit, da, ca trăznit! Aceiași ochi, domnilor, aceleași buze, aceleași trăsături, pe cari le admirasem cu ceva mai înainte la masă, în fața doamnei și domnișoarei Petrașcu, le regăseam de astădată exact și în tabloul acesta fermecător, ce înfățișa pe mama uneia și pe bunică celeilalte la vârsta de 25 de ani, în plină viață, pe bunică d-șoarei Aglaia, ale cărei mâni albe și delicate de odinioară, al cărei sân de alabastru și șolduri rotunde ca de statue, se uscau și putrezeau acum, în cine știe ce cavou familiar, sombru și misterios. Eram lovit pe neașteptate de această frapantă

asemănare, de aceste comune calități fizice, cari se moștenesc după legile mărețe ale firii, din tată în fiu și din mamă în fiică, c'o regularitate și exactitate cu adevărat uimitoare. Mă urecai pe pat și luai tabloul jos, ca să-l pot urmări liniștit mai de aproape. Câtă poezie descoperii în ochii aceia frumoși, domnilor!...

Tabloul era foarte vechi și ramele deteriorate, așa încât fui nevoit să întrebunțez toate precauțiunile posibile, pentruca nu cumva să-l stric și mai tare. La o sucire mai bună, dintr'o crepătură ce se făcuse între carton și pânză, fără de veste căzu jos o hârtie îndoită cu multă atențiune. La început nu-i dădai nici o importanță, apoi după ce așezai tabloul la locul său, și cercai să mă desbrac pentru a mă culca, din curiozitate ridicai hârtia îngălbenită de jos, o desfăcui cu grije, și observai că era umplută c-o scrisoare subțire și măruntă, care trăda o tremurare nervoasă de mână, în momentul când a fost scrisă. Începui să cetesc nerăbdător, iar aceea ce-am citit am transcris din cuvânt în cuvânt.

Ascultați:

ora 1 noaptea.

Ireno!

N'am avut intenția să-ți scriu și nici nu cred că scrisul meu va ajunge vreodată în mâinile tale. De sigur, că el te-ar face să zâmbești tot cu aceeași cochetărie, cu care ai știut să prinzi și să omori totdeauna o inimă. Dar o scriu pentru mine pentru ca să-mi justifice hotărîrea ce am s-o duc la îndeplinire, peste câteva minute chinuitoare. E

dor francez la Petersburg, care n'ar comunica în mod satisfăcător părerile lui (Sasanow) guvernului francez.

Pasul acesta al unui aliat, cu Rusia i-s'a părut lui Poincaré contrazicator tradițiilor diplomatice și l-a luat în apărare pe ambasadorul francez, fiind George Louis și unul dintre cei mai distinși ambasadori ai Franței. Poincaré i-a declarat lui Iswolski, că va lua în program rechemarea lui Louis, dar totodată el nu vede nici untru care să fie grăbită aceasta afacere seamă că el (Poincaré) și așa în curtea merge la Petersburg, ca să confereze ministrului al Rusiei, Kokowzew și ministrului de externe Sasanow asupra tuturor chestiilor, în cari sunt interesate ambele țări aliate.

Ministrul Iswolski a stărunit însă pentru rechemarea ambasadorului francez provocându-se și la împrejurararea, că ambasadorul Louis nu reprezintă demn Franța la Petersburg, ducând o viață retrasă și încunjurând societatea din Petersburg.

La auzul acestei acuze Poincaré a hotărât rechemarea lui George Louis din Petersburg.

Guvernul francez a și făcut încercarea ca să-l trimeată pe Paul Deschanel la Petersburg, dar acesta a refuzat primirea acestui post. Chestia aceasta va fi rezolvită în scurt timp.

În cercurile politice din Paris circula șvonul, că și poziția lui Iswolski la Paris a devenit imposibilă, Iswolski anume, a lucrat pentru o intervenire în războiul italo-turc în favorul Italiei, despre o astfel de politică însă guvernul francez nici să audă nu voiește.

Scrisoare din Roma

O crimă în lumea mare: procesul Paterno la jurați.

Zilele acestea se va judeca la Curtea cu juri procesul locotenentului Vincenzo Paterno, care a omorât anul trecut pe Contesa Giulia Trigona, damă de onoare a reginei Elena a Italiei. Această crimă în lumea mare a pasionat mult publicul italian, care așteaptă cu nerăbdare sentința juraților. Ziarele publică fotografia asasinului alături de judecata poporului, care îl condamnă în unanimitate și îl tratează drept un criminal ordinar.

De mult nu s'a săvârșit în Italia un omor mai odios și puțin sunt la număr criminalii care să fi deșteptat atâta indignare în public.

Cât timp a fost ținut în observarea medicilor, care voiau să vadă dacă n'au de-a face cu un inconștient, după cum îl declarase familia, Paterno a primit nenumărate scrisori anonime, în care era apostrofat în termenii cei mai puțin academici. Reproducem mai la vale câteva exemplare:

că te iubesc mai mult decât îți stă în mei ființe omenești, și tocmai asta ar trebui să alunge gândurile sinistre și desnădejdea, cuprins sufletul ca o apă înfuriată. Dar nu pot, tocmai pentrucă te iubesc ca un demon, supraomenește, și asta nu mi permite să mai trăiesc așa. Tu ești maritată; ești legată de un bărbat, căruia i-ai promis iubirea; trebuie să-ți împărtășești deci tot ce ai mai scump în inima ta, cu inima lui; trebuie să-l iubești sincer și adevărat... Dar Ireno... Ireno!... Eu știu prea bine însă, că nu-l iubești, că din potrivă îl urăști din tot sufletul: tu mi-ai declarat-o deatâteaori; în pieptul lui nu vezi alta decât o raclă, în care îți îngropi și lași să se discompună toată comoara ta de sentimente...

Ei bine... eu ți-am desfășurat limpede în față un întreg plan de viață nouă, în străinătate. Mi-ai promis totul. Era să plecăm chiar în străinătate, într'un oraș liniștit pe țărmurile Rinului, unde rețele noastre ar fi fost suficiente pentru o viață confortabilă. Azi te-ai schimbat; însă planul tău, nu-l pot accepta ca om și ca oficer. Aceia ce pretinzi tu, e cea mai înfiorătoare sclăvie, din punct de vedere umanitar, iar ca oficer ar trebui ca într'un moment dat să provoc un conflict între mine și bărbatul tău, care s'ar termina de sigur fatal. Modul acesta de raționare poți să-l numești cum vrei: stupid și nebun... dar ce pot face? Iubirea oare nu-i cea mai divină și mai formidabilă nebunie?

Alegând deci între mine și el, te-ai decis pentru cel din urmă, pentru el, pentru petreceri...

„Față de murdara ta faptă, asasinii cei mai ordinari mi-se par niște gentilomi! Măcar de-ar putea justiția omenească să te pedepsească cum meriți!”

Semnat: *Unul care ar vrea să te scuipă în obraz (sic!)*

Un altul îi scrie din Roma:

„Îți urez să trăiești ca să fii jupuit. *Lașule!* Ți-se cuvine acest calificativ și nu odată ci de o sută de mii de ori. *Asasinule! Canalie! Blestematul!*”

Pe o altă carte poștală trimisă din Neapole și adresată Baronului Paterno se poate citi:

„*Sdreanță murdară! Ocnașule!*”

Iată ce îi scrie și o cucoană:

„*Asasinule!* Nu ți-e rușine să mai vezi soarele? Suflet murdar, mizerabil ce ești! Ai ucis un capo d'operă al naturii... Cu cuțitul cu care ai străpuns frumoasele-i membre, ai merita să fii omorât la rândul tău...”

Unul îi trimite o ilustrată cu o hienă și îi spune:

„*Mizerabile printre mizerabili!* Nu mai ai dreptul să trăiești, tu care te-ai arătat mai bestial și mai feroce decât hiena — însăși. Sboară-ți creerii, dacă nu vrei să se spună că înainte și după tine n'a fost și nu va fi un laș mai mare ca tine!”

Un altul îi scrie că ar vrea să-i facă o cămașă de foc și să-l lege de un rug în flăcări, etc. etc.

În fine, un oare-care *Alberto*, care se zice că ar fi fost amicul lui Paterno, adresează următoarea scrisoare „*Lașului asasin*”: „Tu om nobil, care mi-ai fost tovarăș și nu amic, pentrucă eu am desprețuit în totdeauna pretenția ta, te-ai făcut nedemn de tine însuși, de familia ta cea nobilă, de frumoasa ta Sicilie. *Murdarule!* Ai ucis pe o biată femeie bună, frumoasă, pe o femeie slabă care-ți sacrificase totul: libertatea, onoarea, averea; *Lașule!* Ai ucis cu calcul și cu premeditare și în urmă n'ai avut nici măcar curajul să dispari din lumea asta. Pentru tine deci nu poate nimeni avea milă! Trebuie să trăiești ca să expiezi crima ce ai comis atât de infam! Și dacă vre-o dată vei fi grațiat și vei eși din ocnă eu îți doresc să-ți dea moartea o mână slabă, după cum era slab și neputincios corpul victimei tale, care te-a iubit atât de mult și s'a sacrificat atâta pentru tine.”

Dacă toți jurații vor fi de părerea celor de mai sus, nu mai rămâne îndoială, că Vincenzo Paterno nu va mai vedea lumina soarelui! De altfel toate actele adunate de instrucția judiciară vorbesc în contra lui. Ca militar, i-s'a adus în totdeauna laude pentru inteligența lui dar s'au făcut rezerve în ce privește viața ce ducea. Din pricina datoriei ce făcea și a temperamentului său autitar a fost mereu amânat de pe tabloul de înaintare.

În 1909 face cunoștința Contesei Trigova; femeie bună, miлоasă, foarte sensibilă și lipsită cu desăvârșite de orice inițiativă, cade curând în mrejele zvânturaturului locotenent, care nu perde nici o ocazie ca s'o compromită povestind tuturor relațiile sale amoroase și căutând astfel să-i stoarcă bani ca să-și plătească număroasele-i datorii.

Când sumele ce biata Contesă reușise să capete în urma amanetării bijuteriilor sale nu mai fură suficiente pentru a acoperi cheltuețile nebunești pe care amantul său le făcea, începu o viață de chin și durere pentru aceea care într'un moment de slăbiciune i-se dăduse.

Astfel într'o seară la o serbare, Paterno fu văzut maltratând pe iubita sa și amenințându-o cu moartea dacă până a doua zi nu-i va achita o datorie de 5000 Lei. Indrăzneala mergea până acolo încât până și prin telefon o bruscă și îi cerea neconținut bani. Mutat dela Palermo la Neapole pe când Contesa venea la Roma să-și facă serviciul ca damă de onoare la Curtea Reginei, Paterno continuă să ducă aceeași viață destrăbălă pe care și-o plătea cu banii ce-i storcea dela Contesă. La urmă, ne mai văzând posibilitatea să se scape de creditorii, îndemnă pe Contesă să ceară separația legală de soțul ei, pentruca astfel să fie pusă în posesia zestrei ce adusese în căsătorie și în acest scop plecă în seara de 14 februarie la Roma; plătindu-și contul dela hotel și voiajul tot din punga Contesei. De sigur că toată averea ce mai rămăsese bieteii femei ar fi fost înghițită de datoriile tânărului ofițer dacă advocații n'ar fi sfătuit-o să-și depue dota, astfel încât să nu se poată atinge, decât de venitul ei și să păstreze capitalul pentru cele două fetițe ce le avea din căsătoria cu Contele Trigona.

Această dispoziție i-a fost fatală, căci baronul Paterno, văzând că nu-i va mai putea storce bani, i-a hotărât peirea. În consecință în ziua de 2 martie anul trecut îi cere o ultimă întâlnire la Hotelul Rebecchino. Contesa decisă să rupă orice relație de dragoste și să înceapă o viață nouă primestsă să se ducă la Hotel, convinsă că va și să-și pledeze cauza și va scăpa de sub dominarea amantului, care-i amărâse viața.

Increderea ce a avut în Paterno a pierdut-o și a făcut-o să-i cadă victimă. După o slabă rezistență, a expirat în urma numeroaselor lovituri de cuțit pe care le-a primit dela acela pentru care își sacrificase tot ce avea mai scump pe lume. Un foc de revolver n'a fost suficient ca să sfârșească o viață de mizerii și iată pentru care motiv asasinul Contesei Trigona este astăzi în față juraților cari nu vor putea decât să-i dea pedeasa ce merită.

Roma, mai 1912.

Tiberinus.

e bine. Visurile noastre s'au spulberat; din bura strălucitoare de aur, ce credeam că plutește peste iubirea noastră n'a mai rămas nimic...! Ci tot a mai rămas ceva: o ciață deasă și vântată, o ciață adâncă și grea ce îmi pătrunde acum în piept și suflet, ca într'un schelet, pe care o simt cum mi-se suie peste creier și îmi întunecă mințile. Am cercat uneori să mor demn, după cum sfârșeau cei vechi, am vrut să imit pe Petroniu, mi-am pregătit o baie și-am cercat să tai vinele, dar în momentul ultim m'am gândit că nu pot muri până ce nu te voi mai vedea încă odată. Și ocazia mi-s'a oferit admirabil: iată voi muri aici în camera asta, aproape de tine, cu gândul la tine și iubindu-te numai pe tine! Măne se vor începe vânătorile strălucite, fermecătoare, amuzante, dar azi a fost uua și mai interesantă, mai stranie, mai cumplită: Ireno, tu ai vânat un om care te-a iubit! Iartă-mă... iartă-mă... lacrimile îmi păienjenesc ochii și nu mai pot scrie. Adio!”

George.

Impresia ce mi-a făcut-o scrisoarea asta nu vreau, domnii mei, s'o mai descriu: „Am îndoit hârtia, o ascunsei cu grije în buzunar și privii încă odată, pe părțile chipul acestei femei stranii, cu ochii demonici, de unde se putea uita acum liniștită sau tulburată, la balta de sânge închegat, izvorât din creerii oficerului. Apoi mă dusei la ferreastră și privii lung în noaptea cu lună. O noapte admirabilă și liniștită, aproape calmă; copacii bătrâni, păreau investmântați în mantale de argint. Gândul mi-se întoarse apoi la aceste două femei,

mama și fiica, pentru cari muriseră doi nefericiți amorozați. Domnilor, e în adevăr ceva neobicinuit, cum se perpetuează anumite calități din generație în generație și mai cu seamă atunci când e vorba de iubire. Fără să vreau îmi resări în minte și silueta d-șoarei Aglaia și parecă încep deodată să-mi fie frică. Simțiam cum voiu iubi-o de grozav și știam cu toate astea, că nu va putea fi soția mea niciodată; apoi zării iarăș cadavrul încremenit și vântat al bistului ofițer, cu ochii întredeschiși ca în urmărirea unui ideal...

Era imposibil să mă mai culc în camera asta funebră. Mă hotărâi deci să plec fără întârziere. Sunai, chemai servitorul, căruia îi predai un bilet pentru boerul Costache Petrașcu, în care îmi ceream scuze, că din cauza unei afaceri urgente pe care o uitasem, trebuia să plec imediat, și peste o jumătate de oră în care alergai pe jos până la proxima stație de tren, luai expresul pentru Cernăuț. Peste câteva zile, prin protecția unor persoane cu înaltă poziție socială am mijlocit transferarea mea, aici... Astfel, domnii mei, a trebuit să părăsesc această nobilă pasiune a vânatului, însă nu din vina mea, precum vedeți. Dar aceia, ce o să se întâmple, trebuie să vină odată, mai curând sau mai târziu. Oare să am și eu tot soarta locotenentului George? Cine-o poate ști?”

Dreptatea în lupta cu forța

Impăratul Germaniei amenință Alsacia, Lorena cu suprimarea constituției și încorporarea în Prusia. — Energica dezaprobare a președintelui germanic. — Discuția în Reichstag. — Cuvântul alsacienilor-Loreni.

Impăratul Germaniei a la cărui senzaționale declarații personale în diferite chestii au ajuns celebre prin vâlva ce au provocat-o de atâtea ori în presa germană și mondială și care în urma lecțiunii primate din partea Parlamentului Imperiului în 1910 părea că se mai domolise, de-abia întors de la Corfu, a ținut să provoace o nouă senzație, care acum face obiectul întregii prese germane.

Ne-am ocupat la timp în coloanele ziarului nostru de conflictul ivit între dieta Alsaciei-Lorena și guvernul local, din cauza unei uzine metalurgice boicotate de guvern pe motivul că un director al ei, Heyle nu ar hrăni sentimentelor destul de patriotice față de Imperiul german.

Cazul acesta a fost adus în dieta din Strasbourg unde a făcut obiectul unei vii discuții, din care a rezultat, că personalul uzinei nu a eșit din cadrele legalității și în urma căreia adunarea a votat o moțiune de blam împotriva secretarului de stat Mandel, inspiratorul acestor măsuri de o presiune, care s'au dovedit a fi pornite din interese de concurență economică ale uzinelor germane.

Acest gest al reprezentanților dietali ai provinciei nu a plăcut împăratului Wilhelm al II-lea și acum în urmă, cu ocazia călătoriei sale în aceste părți, a făcut următoarea declarație lui Schwander primarul Strاسبurgului.

„Ascultă, până acuma nu m-ați cunoscut de cât din partea cea bună; a-ți putea foarte bine să începeți a mă cunoaște și de cealaltă parte. Lucrul acesta nu poate să continue așa: dacă situația durează astfel, vom prefăc în bucăți constituția voastră și vă vom anexa pur și simplu la Prusia”.

Această declarație adusă la cunoștința publicului a fost primită la început cu scepticism din partea presei; atât la Berlin cât și în celelalte centre politice ale Germaniei, se credea, că zvonul acesta este o manoperă a cercurilor naționaliste alsaciene-loraneze sau a pangermaniștilor.

Toate organele însemnate de presă s'au pronunțat exprimându-și convingerea, că împăratul nu a putut rosti o asemenea declarație, și au cerut desmintire categorică.

Această declarație pe lângă inoportunitatea ei față de scopul de alipire a Alsaciei-Lorena, la imperiu, mai este și neconstituțională. Se știe că acordarea constituției Alsaciei-Lorena în anul 1908, care până atunci fusese guvernată printr'un reprezentant al împăratului, s'a făcut în scop de a contribui la moderarea curentului de nemulțumire, care domina în această provincie din cauza sistemului de asimilare prin terorism întrebuitat până atunci. Dacă sistemul de până atunci s'ar dat faliment; intru cât ar putea folosi o nouă reeditare a lui sub forma preconizată de împărat acum, când în urma acestei concesiuni curentul antigermanic de abia începuse să mai scadă?...

Dar cu mult mai important pentru presa germană este cel de al doilea motiv: neconstituționalitatea acestei declarații.

Alsacia-Lorena este o țară a imperiului german. Ea fost inadins atașată, de către Bismark imperiului, pentru a mări coeziunea dintre statele confederate, oferindu-le o provincie față de care să aibe interese comune de administrație.

Schimbarea constituției acestor provincii respective, suprimarea ei, nu se poate face decât prin Reichstag și prin Bundersrat cele două corporațiuni cari reprezintă imperiul și statele confederate.

Cu atât mai mult anexarea ei la Prusia înseamnă o deposedare a celorlalte state confederate, cari nu vor putea admite o asemenea lovitură de stat în favoarea Prusiei.

De aci surprinderea provocată în întreaga presă germană, care nu putea să creadă în autenticitatea declarației imperiale și vehementa dezaprobare ce a urmat, după ce s'a văzut că aceste declarații sunt reale, de care-ce nu se produce nici o desmintire.

Iată câteva voci din presă, pe cari le luăm din ziarul francez „Le Temps”:

„Gazeta de Voss” spune că nu s'ar putea încredința a acestor cuvinte prin neglijarea celorlalți de abtutele din 10 Nov. 1910, când canțiarul de atunci de Bülow a declarat că o impun trebuințele particulare rezerva și interesele coroanei.”

Toate gazetele din stângă politică sistematic ceastă declarație ca de un leit-motiv.

„Morning Post” spune: Reichstagul a dețeste a cere socoteala cancelarului pentru împăratului de care după constituție este răspunsabil.

„Gazeta de Colonia”: Impăratul pare a-și fi exprimat nemulțumirea în termeni prea tari. Nu trebuie acuzat împăratul de a fi vorbit pe un ton foarte excitat de ultimele evenimente din Alsacia-Lorena. O vorbire la masă nu este un discurs oficial. Trebuie apreciat cu altă greutate și cu altă măsură. Este evident că împăratul nu se gândește a sfărma constituția Țărilor Imperiului și ale anexa fără nici o formă Prusiei.

„Freie Presse”, jurnal socialist, constată că împăratul e supărat pe Alsacienii-Lorenezi, pentru că nu-i arată nici o recunoștință pentru constituția acordată anul trecut. Jurnalul socotește că Asacienii Lorenezi chiar anexații Prusiei, vor rămâne ceea ce sunt acuma după cum polonezii au rămas polonezi și danezii au rămas danezi.

Această stare de spirit s'a manifestat în ședința de vineri a Reichstagului, în care cancelarul german a fost interpelat cerându-i-se pe un ton ridicat explicații privitoare la declarația împăratului în această chestiune.

Socialistul alsacian Booble a pus următoarea întrebare cancelarului:

„Cancelarul este în situație de a ne comunica textul exact al cuvintelor imperiale? Consimte el a primi răspunderea așa cum pretinde constituția?”

Deputatul socialist Scheidemarn a declarat, că amenințarea aceasta a împăratului este o amenințare cu pierderea drepturilor civile, cu o pedeapsă asemănătoare pușcării.

Interesantă este față cu această eșire a împăratului și atitudinea poporului Alsacian-Lorenez, care se oglindește în următoarele cuvinte ale deputatului alsacian în Reichstag și în Landstagul Alsacian, Watterlé, într'un articol publicat de d-sa în ziarul „Nouvelles de Alsace Lorraine”, organ al revendicărilor naționale intransigente din aceste provincii.

„Tari pe bunul nostru drept, noi vom continua a urmări drumul tras de conștiința demnității noastre și voința neștrămutată de a ajunge cu orice preț la un regim mai conform cu dorințele și trebuințele poporului nostru”.

„Amenințările trec, dreptul rămâne, iar dreptul este imprescriptibil. Ora liberării noastre va suna în curând, dară vom ști să continuăm a o pretinde cu hotărâre și perseverență”.

„Iată cum într-o țară ca Germania, unde amintirea procedurilor brutale ale lui Bismark nu a dispărut de loc, cum o întreagă furtună se ridică pentru a dezaproba energie o simplă amenințare la adresa unei provincii care nu odată și-a exprimat antipatia — de altfel îndreptățită — față de imperiul la care a fost alipită”.

„Puternica conștiință de drept a germanilor nu a putut tolera, nici măcar sub formă de amenințare verbală, o siluire a unei situații politice ob-

ținute legal, cu toate că populația la care se referă nu le inspiră simpatii”.

„Să facem acuma o comparație cu situația noastră a naționalităților din Ungaria și cu modul cum știu guvernele de aici să respecte drepturile câștigate în organele de presă să le opere”.

„Națiunile din Ungaria sunt în majoritate. Ele și-au vărsat sute de ani sângele pentru apărarea patriei fiind cele mai sigure sprijine ale monarhiei”.

„Iar guvernele unjare aduse ca o nemerită pedeapsă a lui Dumnezeu pe capul lor, în loc de a le acorda constituții și autonomii care să fie a părare de conștiința de drept a publicului și a presei maghiare cu ultima înverșunare au de an în încalcă prin opresiunea lor, zmulgându-le cu cea mai nerușinată samavolnicie tot ce au avut”.

„De unde această deosebire între germani și „patrioții” unguri? Să fie germanii mai slabi decât maghiarii? Să fie germanii mai puțin deștepti?”

„Aceasta o pot crede ungurii. Noi însă suntem convinși că, dacă nu se vindeva această deșteptăciune, vor veni împrejurări dovedeased că este o prostie. Atunci însă...”

Magyarország. **SA** ghiare cu perfidie au călăuzit intelectuală atribuindu-i rol blică a țării.

Astăzi însă când e vorba de a lua în calcul guvernole ma egal și, mai cu seamă secret, se în viața pu multă ardoare rolul acesta conducător tualilor în viața publică maghiară — și șal, tocmăi ea să nu se pretindă rol în politică pentru clasa săracă și primejdioasă a țării.

Clasa intelectuală, formată în cea mai mare parte din funcționari nu este, însă, decât cea robită de oligarhime. Și tocmăi pentru că pătura intelectuală să nu poată avea rol conducător în politica țării i-se cere vot pe față la alegeri exploatănd dependența ei de guvern prin aservirea ei completă.

Budapesti Hirlap. Toate belelele pe capul Ungariei adevă pe capul națiunii, (ceceace o tot una) vin din Viena. Obstrucția tehnică a justițiilor cu pretențiile ei multe e condusă după planuri vieneze și de tănuite puteri dușmano din cetatea în care fierbe seculara vrăjmășie față de națiune...

Votul universal egal, secret și după comune cine poate să aibă naivitatea a crede că e o trebuință reclamată de vreme și de conștiința publică... Aș, moft! E o bombă aruncată aici de cei din Viena, ca să risipească puterile națiunii în lupta ce o poartă pentru... libertate!

Insuși provizoriul în cuprinsul lui original e opera partidului militar, adică a celor din Viena. — Și cu ce scop?... Pur și simplu pentru că prin noui contribuții de bani și de sânge națiunea să fie încătușată.

... Iar Justh, nenorocitul de Justh, a ridicat steagul independenței în numele poftelor și planurilor nemărturisite ale Vienei.

Dar, în sfârșit, asta nu poate să mai meargă!...

Budapesti Napló. Partidul lui Justh prin atitudinea lui din urmă a dovedit, ceceace se știa de mult, că războiul pe care îl poartă singur împotriva întregii camere nu urmărește atingerea unor scopuri naționale, ei satisfacerea unor interese personale, împărțirea de binefaceri puterii, și — minunea minunelor — împlinirea aspirațiilor nemanagiare și socialiste...

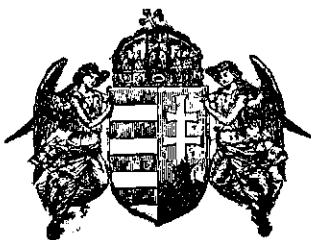
Partidul muncii naționale însă va ști, de rîndul acesta, să respingă, altfel decât până acum, atacul partidului lui Justh. Pe când ostașii din jurul acestuia, cu moralul tot mai scăzut, sead în număr, partidul muncii face zid în jurul primului-ministru și va fi o luptă pe viață și moarte când se va hotări serios acest partid la luptă.

Și aro să vină timpul ca partidul muncii să trebuiescă a fi și marionimos cu învinșii — și o va face și pe asta.

Destulă vreme pierdută au fost doi ani...

NEUMANN M.

croitor pentru haine de bărbați
furnizor al curții imp. și reg.

Magazin de haine pentru bărbați,
:: pentru copii și pentru femei ::

ARAD

Mărfuri excelente.

Despărțământ special pentru comenzi după măsură.

Scrisoare din București

Aniversarea adunării din „Câmpia Libertății”.
— „Moșii”. —

4 mai, 1912.

S'a sărbătorit, în chip deosebit, în toată țara, amintirea măreței manifestațiuni naționale de pe Câmpia Libertății.

Liga culturală a sărbătorit prin secțiunile ei — 72 la număr — ziua de 3/15 mai 1848. În capitală a aranjat o fructuoasă și frumoasă manifestare culturală-artistică.

Unii publici numeroși și alesi, d. profesor, membru în comitetul Ligei, un chip limpede și documentat, vreau să frământare națională.

D-sa a știut să scoată în lumină figura marelui Bănuțiu, din a cărui clasică cuvântare a citit pasagii mișcătoare.

A arătat meritul pe care l-au avut cei câțiva conducători ai mișcării și a subliniat covârșitorul merit al poporului, strâns aceluia de pretutindeni, al acelor mii de iobagi români, cari au știut să-și revendice atunci, cu tărie drepturile lui de neam.

Conferențiarul a știut să câștige atenția vie a ascultătorilor săi, citind procesele verbale înșăși, cari s'au redactat atunci despre cele săvârșite. Așa că icoana acelor vremuri de mărire națională și se arăta vie în fața ochilor.

A citit apoi d-na Constanța Hodoș și d. P. Locusteanu, din operele d-lor inedite, pasagii frumoase. D. N. Grigorescu, artist la teatrul național, a spus frumoase monoloage, pline de mult haz, de P. Licu și Gh. Ranetti.

Pe de altă parte apoi, societatea de ardeleni din București, „Carpații”, a făcut, ca în toți anii de altfel, să se officieze un parastas la biserica Brezoianu.

A fost înălțător momentul, când s'a pomenit de slujitorul altarului numele eroilor a căror amintire se sărbătorea.

Sera, membrii societății au organizat un banchet, la care au luat parte un mare număr de ardeleni stabiliți în București. Ba și doi aleși oaspeți din Ardeal: părintele dr. V. Lucaciu și d. dr. Aurel Ciato, directorul „Revistei politice și literare”.

S'au ridicat frumoase toasturi cu prilejul acesta, de unii și de alții. Al părintelui Lucaciu în-deosebi a fost plin de mult avânt.

*

„Moșii”.

I-aduce primăvara. I-a adus de atâtea ori primăvara. Nici tradiția și nici hrisoavele nu spun în câte primăveri deardândul s'a reclădit, aceeaș „tăbăra” aceasta de pe Câmpul Moșilor.

Moșii, târgul Moșilor; de acum și din timpurile mai noi, cu etimologie necunoscută. Târgul din afară, de odinioară și de demult — vechiu ca amintirea însăși „și totuș cu o etimologie așa de cunoscută.”

În târgul de odinioară: o necesitate a vre-

întâmplare.

Înci se întâlneau aici, în marginea cetății voievozi, negustori din țări depărtate, sosiți în căruțe întregi de drum cu căruțe încărcate. Bulgari, sârbi, mai mult ca cumpărători, turci cu mărunțișurile lor orientale, cu covoarele lor și ale Asiiei, Lipovenii cu pește, unguri, mocani cu cașuri și lână. Și alții și alții...

Ca și târgul dela Râureni de pe Oltul de sus. Așa, ca la Nijni-Novgorodul rusesc. Atunci când o civilizație a mașinilor nu permitea încă un negoț zilnic. Când schimbul, între neamuri și continente, se făcea la un odată. Ciudată învălmășeală de oameni și de mărfuri!

Iar acum iată târgul Moșilor, hrănindu-se din tradiția marelui bălcu de odinioară. Singura marfă care se expune aici e: *distracția*. Sub toate formele imaginabile. E singura care a perzistat din câte mărfuri se întâlneau odinioară pe câmpul

acesta al târgului din afară. Și-i abundentă, căci târgul e mare.

Apoi și în negustori e o mare schimbare. Exceptând câțiva naționali, cu obiecte mărunte de gospodărie: donițe, ciubare, lopiți, coșuri de nucle ori papură, de tot felul, — lucrari pe cari de altfel le găsești în oraș în orice timp al anului, negustorul „Moșilor” e unul singur: jidanul. Colea, el, transformat, cu ajutorul văpselilor de multe feluri, s'abia din toți plămâni vorbe neînțelese, ori înțelese pe jumătate, dar la fel de misterioase, luptându-se cu glasul răgușit al clopotului pe care însuși îl bate, desperat, în dungă. Dincoace e tot el cu familia întreagă, șapte membri. În fața „comediei” lor încearcă, întreaga familie, o figură de o adevărată îndrăzneală: capul familiei se lasă pe un genunchi, balabusta se urcă în cărca lui, întâiul născut în spatele mamei, și tot așa până la cel mai proaspăt, care dacă are șase anșori. După „figură”, membrii familiei intră, croici, în cort, iar șeful strigă, întâi într'un fel de goarnă, apoi cu gura mare:

Numai zece bani, domnilor!

Dar uite dincolo jocurile la noroc: o suburbie întreagă, alcătuită din trei ulițe. Pe partea asta rulete. Toate numerile câștigătoare: un briceag, o cutie cu chibrituri, un ceasornic, o croșetă pentru ghete. Dincolo arunci cu inele de fier — 10 bucăți la 10 bani — ca să nimeresti în mânerul vre-unui cui împănțat în scăodură. Ai nimerit, ai luat cuțitul, ori de nu te împaci cu el, te tocmești cu jupânul. Faci un schimb cu alte mărunțișuri, cari stau la dispoziție și pe cari le prețuiești în pripă. Colea e încercarea puterii. Dincoace a norocului...

Și o lume! — „poporul”, unii cu gura căscată, alții mestecându-și *turta dulce* de Brașov ori d'aiurea, unii tipând din trompetele lor de carton, ori din signalele câștigate la roletă, iar alții tăindu-și drum, prin mișcări deșănțate, spre alte orizonturi.

Și o gălăgie! — de gură de om, de sunet de clopot, de țipet de tot soiul de instrumente. Și o căldură! — și un praf!...

Correspondent

Dela frați

DIN ROMÂNIA.

Liga națională aeriană. Joi după amiază membrii comitetului de inițiativă al „Ligei naționale aeriene” s'au întrunit în ședință generală, la principele George V. Bibescu, pentru a stabili modul de organizare și de funcționare a ligei.

Intrunirea a avut loc la orele 3 și jumătate. Au luat parte d-nii Constantin Olănescu, președintele adunării deputaților; generalii Const. Coandă, Mihail Boteanu, Gr. Crăiniceanu și Al. Averescu; d-nii I. M. Mitilieu, Ion Grădișteanu, Ion N. Cămărășescu, George Plagino, Scarlat Lahovary și Grigore Greceanu.

Ședința a fost prezidată de d. Const. Olănescu.

Principele G. Bibescu a arătat celor de față scopul acestei întruniri rugând pe d. general C. Coandă a face o expunere a principiilor după cari este de părere a se face organizarea Ligei, principii pe cari d-sa le stabilise și în ședințele anterioare.

D. gen. Coandă crede că pentru moment este nevoie de alegerea a două comisiuni din sânul adunării și din cari: una să se ocupe cu dirigerea și controlul colectelor ce se vor face atât individual cât și prin liste publice; cea de a doua comisiune având a se ocupa de administrarea stabilimentelor ce Liga va întemeia cu aceste fonduri pentru desăvârșirea scopului său.

Principele Bibescu arată că d-sa a luat înțelegere cu reprezentanții guvernului pentruca subscripțiunea publică să se facă prin organele administrative și sub auspiciile ministerului de interne.

D. I. Grădișteanu cere a se interveni în primul rând pe lângă toți reprezentanții presei din țară pentru începerea unei intense propagande care să proceadă lansarea listelor de subscripțiune.

D. general M. Boteanu exprimă părerea ca toate lucrările de mai sus să fie concentrate în sarcina unei singure comisiuni. Face apoi expunerea câtorva chestiuni de ordine tehnică privitoare la modul de administrare a fondurilor colectate.

Principele Bibescu observă că în afară de listele oficiale ce vor circula sub scutul și controlul administrațiunii. Presa, care dela început s'a oferit cu foarte multă bunăvoință să sprijine această operă — va înființa liste în toate ziarele.

În urmă are loc un schimb de vederi relativ la legăturile pe cari Liga le va avea cu autoritățile superioare militare, cum și la caracterul de continuitate ale acestei instituțiuni.

D. Ion Cămărășescu reamintește că acest punct a mai fost dezbătut în ședințele anterioare când s'a stabilit că:

a) „Liga națională aeriană” va fi o instituțiune cu un caracter de desăvârșire independent, dar va lucra patronată fiind în actele sale de ministerul de războiu, la al cărui resort se referă activitatea Ligei;

b) Cu fondurile adunate pe căile ce se vor stabili se vor procura aparate și instruiți piloți militari și civili.

Aparatele destinate unităților oastei și piloții militari vor fi trecuți definitiv autorității militare pe măsura formării lor. Liga își rezervă de asemenea dreptul de a oferi armatei, provizion și aparatele de școală și personalul ei civil, în cazuri de războiu. „Liga națională aeriană” va fi deci o instituțiune permanentă. D. general Coandă crede, că aceste chestiuni privesc elaborarea statutelor pentru cari se va numi de sigur o comisiune specială. D. general Averescu relevă totuși necesitatea unei legături strânse între autoritățile militare și actele Ligei — aceasta pentru a se menține o concordantă de lucrări în ce privește nevoile și cerințele militare asupra întemeierii și funcționării unui corp de aviațiune în armată.

Adunarea aprobă în unanimitate vederile expuse și numește comisiunea pentru redactarea statutelor ligei. Această comisie se compune din d-nii generali M. Boteanu și Const. Coandă, principele G. Bibescu, I. N. Cămărășescu și Scarlat Lahovary. Comisiunea hotărăște a începe imediat lucrările sale și începe a se fixa ziua de miercuri, 9 mai, pentru ca adunarea membrilor fondatori să dezbată proiectul de statute și să aleagă comitetul de direcțiune al Ligei.

În ce privește începerea subscripțiunilor se decide ca să nu se facă înainte de alegerea acestui comitet și de obținerea unei autorizări formale a guvernului.

Adunarea încheie această ședință făcând încă odată un apel stăruitor la concursul tuturor ziarelor pentru pregătirea acestei subscripțiuni și pentru desăvârșirea operei de înalt patriotism ce Liga își propune a realiza cu colaborarea națiunii întregi.

Ministerul de războiu, a autorizat pe locotenentii aviatori Capșa și Protopopescu să plece mâine dimineață, cel dintâi pe un monoplan și cel de al doilea pe un biplan la Târgoviște, unde, după cum se știe, vor avea loc alergările de cai. Acolo aviatorii vor ateriza și vor face o colectă printre cei prezenți.

Toți banii câți se vor putea strânge, se vor repartiza pentru fondul ligei naționale aeriene.

DIN BASARABIA

Parti românesc în Basarabia. În timp ce elementele străine Basarabiei sau elementele moldovenești însă inconștiente se pregătesc pentru serbările jubilarie ale centenarului Basarabiei sub ruși — un grup de boeri moldoveni în frunte cu M. E. Theodosiu, fostul mareșal al noblimei din Basarabia au început să lucreze pentru înființarea unui partid politic moldovenesc. Puterea noii formațiuni deocamdată se mărginește la ținutul Orheiului care a dat din sânul ei pe însuș șeful

GONDA

▲▲▲

Stabiliment de vestminte

▲▲▲

TIMIȘOARA-CETATE, STRADA HUNYADI nr. 7.

Cea mai mare casă de tot felul de vestminte pentru bărbați, copii și fetițe.

Secție pentru comande după măsură. Pânuri originale engleze.

Prețuri ieftine.

Telefon 451.

noului partid M. E. Theodosiu apoi pe cunoscuții patrioți moldoveni — V. I. Anghel și G. S. Gore. Dintre scopurile imediate ale noului partid face parte și lupta contra celei mai puternice dar tot odată și acelei mai reacționare familii boeresti din Basarabia — în contra familiei Crupenschi. Această familie a acaparat totul în Basarabia, singurul ținut liber de influența acestei caracatițe este ținutul Orheiului de unde tocmai și pornește astăzi mișcarea de mult așteptată.

Noul partid va încerca la alegerile generale în viitoarea Dumă imperială și la alegerile în instituțiile locale basarabene să-și susțină candidații săi. Noul partid are câțiva sorți de isbândă. Aceasta ar reși cel puțin din succesul reputat de el în citadela sa, în ținutul Orheiului. Aici prin eforturile boerilor moldoveni a fost înlăturat grecul Panteleimon V. Sinadinos, împreună cu întreaga ceată a sa dela cârma afacerilor publice.

Scrisoare din Londra

15 mai 1912.

Baronul Marschall. — Mașinile și omul. — Grevă interesantă. — O sentință rusească. —

În toată săptămâna asta presa engleză a răsunat de numele așa de răsunător el însuși: *Baron Marschall von Biberstein*. Baronul a plecat din Constantinopol, baronul s'a întors în Germania, baronul a vorbit cu împăratul, baronul aci, baronul colo — în sfârșit baronul e numit ca ambasador în Londra, și așa se mântue prologul acestei senzaționale „Bibersteiniene”, după care te întrebi ce are să urmeze? Se vor continua tratativele anglo-germane, și mai ales au să aducă ele la înțelegere? Are să se pună capăt acestei monstruoase întreceri între două guverne, cari grămădesc zi de zi mijloace și armării tot mai infernale în vederea unui viitor măcel de oameni?

Sub titlul *Mașinile și omul* citese un interesant articol de publicistul englez L. G. Chiozza Money. Autorul arată că marea dezvoltare a mașinilor a dat astăzi și de un rău: lipsa de educație pentru înțelegerea lor. Bună parte din oameni nici că-și dau osteneala să se întrebe: care cum lucrează? De unde vine puterea lor? Ce lucru de minune se ascunde acolo? Și se întâmplă, că pe zi ce merge noi pierdem ceea ce Carlyle a numit așa de frumos: *puterea de a înțelegi*. Autorul se exprimă astfel:

„Sălbaticul e deajuns inteligent să se mire, când vede o locomotivă, și într'adevăr, locomotiva e ceva minunat. Copilul civilizației, după ce se miră în chip inteligent când văzu întâi locomotivă, și după ce primi câteva răspunsuri cu totul nesatisfăcătoare în chestie dela părinți în zilele timpurii de viață, curând ajunge la o stare de spirit, în care locomotiva e un obiceiuit lucru-comun, și prin urmare demn de a fi trecut cu vederea, fără nici un interes. Un șir de miniri curând se șterg astfel”.

Sunt unele străzi la marginea Londrei, în cari fieric o populație cu tot felul de afaceri obscure, mărturisite ori nemărturisite; dar profesia de căpetenie e aci croitoria, sau mai bine, poticăria: vezi duchiană lângă duchiană, formând toate la oaltă o imensă hală de vechituri. Din această hală a izbucnit în săptămâna trecută așa zisa *grevă a croitorilor*. Au pornit să manifesteze cu muzici și cu steaguri ale căror inscripții ovreo-germane — în lipsa perciunilor, spuneau deajuns despre origina manifestanților. Și când oratorii prinseră a vorbi, când entuziasmul mergea crescendo, unde nu veni o ploaie nu tocmai entuziastă, care împrăstie oratorii și public; iar steagurile miate luară aspectul prețioaselor lucruri ce falfăie de obicei înaintea halelelor de vechituri — după cum le bătea vântul păreau aci un pantalon, aci o vestă, aci un surtuc...

O cântăreață engleză Miss *Katie Malecha* a fost condamnată în Varșovia la trei ani de muncă

silnică și exil în Siberia sub cuvânt, că ar avea legături cu mișcarea revoluționară. O dovadă hotărâtoare de vinovăția ei nu s'a găsit. Presa egleză dă multă însemnătate acestui caz. Un ziar de seamă declară azi următoarele, într'un articol intitulat „Miss Malecha”:

„Guvernul rusesc trebuie să considere efectul neînlăturat asupra relațiilor anglo-rusești — al înțelegerii anglo-ruse, din care Rusia, în orice caz, a tras atâta folos.”

D. Larungu.

Cronica feminină

Din împărăția noastră.

Tot ce se ține de casă, locuință și căsnicie e împărăția noastră a femeilor, daci cred de folos a se deschide în cronica feminină o rubrică permanentă, cu tot felul de povești folositoare pentru căsnicie, precum: sfaturi pentru economie, grădină, flori, mobile, bucătărie, pivniță etc. și aceasta rubrică să se numească: „Împărăția noastră”, iar fiind că locuința e temelia împărăției noastre, voi vorbi primadată ceva despre locuință.

O locuință bună e prima condițiune de trai, căci ea e adăpostul nostru. După lupta grea și oboșitoare pentru existență, oboșiți de greutate și năcazurile vieții, pentru fiecare om e cea mai mare binefacere o locuință liniștită, curată și plăcută.

Fiecare domnitor cuminte se luptă pentru susținerea păcii din împărăția sa, fiecare femeie isteată și bună, va îngriji, ca în locuința ei să fie pace și dragoste față de ai săi și curățenie exemplară, întru toate. Dacă femeia, care stăpânește cu bunăvoință în împărăția ei va fi și economă bună și va fi și isteată dela fire, atunci locuința ei se preface în rai.

O locuință și mai modest mobilată dacă e cu gust aranjată și e curată pe tot locul, aceea e cea mai frumoasă și cea mai perfectă icoană a sufletului stăcânei sale.

La aranjarea locuințelor să nu uităm nici pe un moment, nici aceea că suntem români și că „împărăția noastră” trebuie să fie în primul loc împărăția românească. Fiind acum primăvară, și deci timpul curățitului și al văpsitului, să nu uite nici o femeie, a delătura formele pistrețe de pe pereți și a le înlocui cu motive românești. În prăvăliile unde se vând formele de hârtie pentru zugrăvit pereții, trebuie pretins să pregătească și cu forme românești, iar zugrăvitor asemenea să li-se pretindă a face motivele noastre.

Locuințele cari au pardoseala din scândură sunt foarte practice văpsite cu galbin după următoarea rețetă:

3 litre apă curată de ploaie cu ¼ chilo de clei, pune la foc să fiarbă bine până se topește cleiul tot, atunci punem jumătate chilo de pământ galbin și le amestecăm bine, — apoi după ce s'a fert le luăm dela foc și le punem să se stămpere puțin, până atunci ferbem 2 deciletri de apă și când aceea ferbe bine topim în ea 3 deca „aniin” de culoarea pe care vrem s'o aibă pardoseala.

Dacă dorim să fie deschis galbin cerem: „aniin”, „gumigut”, iar de voim ceva mai închis atunci „aniin ocker” închis, și după ce Pam topit în apă ferbinte turnăm peste cele 3 litre de apă cu clei, și vâpseală și le amestecăm bine laolaltă. Pardoseala spălată frumos cu apă cu săpun sau leșie, o lăsăm să se usuce, iar după ce s'a uscat o ungem bine cu vâpseala pregătită și-o lăsăm să se usuce, iar când s'a uscat bine se poate lustrui astfel:

Calafonium de 10 cruceri, pisat mărunț se pune într'un vas care se va putea astupa, turnăm peste el 1 litră de spirt de ars și-l lăsăm, să steie așa acoperit bine cam 5—6 ore, apoi cu acesta ungem pardoseala văpsită și va luci ca oricare lak. Cu altă ocaziune voiu vorbi despre parchet.

Ombra.

Cum să nutrim copiii.

Cele mai multe indispoziții ale copilășilor, vin dela stomac.

Ca să ferim copilășii noștri de această boală, e bine să îngrijim foarte mult de nutreământul lor.

Cele mai potrivite alimente pentru copii sunt cât se poate bucate ușoare, și cât de puțină carne.

Copiii dela vârsta de 1—3 ani e periculos să le dai bucate grele, pentru că fiind dinții lor slabi, nu prea pot bine rumega și aici vin catarurile de stomac și de intestine.

Pentru etatea aceasta cel mai perfect nutreământ e: legume fierte bine, lapte, unt, cacao, gris cu lapte, ouă și fructe fierte (compot).

Vara când sunt fructe, iute e gata compotul. Taiem mai multe soiuri de fructe, d. e. mere, prune, pere, caise — sau: cireșe, strugurași, agrișe și mere de vară, toate într'o oală să fiarbă cu zahar, și lângă ele o felie de pâne de săcară, e cel mai plăcut și cel mai bun nutreământ pentru micuții cetățeni.

Cu laptele și ouăle de asemenea să cere mare precauțiune, ca să fie totdeauna proaspete, căci și laptele precum și ouăle dacă sunt stătute pricinuesc stomacului debil multă stricăciune.

Un nutreământ foarte bun și folositor pentru copii, sunt și așa numitele: tărățe de ovăș fierte bine în lapte dulce.

Copilășilor în vârsta dela 3 ani în sus încă e bine să le dăm nutreământ mai ușor. Și ei să iubească mai mult legumele, fructele, laptele, untul și mai puțin carnea.

E bine pe acești mai mărigori să-i deprindem din bună vreme și cu aceea, că ce se cuvine la masă și cenu.

D. e. să nu vorbească numai când sunt întrebați și atunci nu cu gura plină. Să nu beie apă cu gura plină; să nu se întindă ei la blidul cu mâncare, ei să ceară cuvințios, și să știe rândul, că cei mari scot din blid primadată, iar cei micuți așteaptă până le vine rândul.

O mamă.

Scrisoare din Iași

Răsunetii unei aniversări ardeleni în regat. — Centenarul Basarabiei: ce fac rușii, ce facem noi... — Familia regală și guvernul vor fi reprezentate la desvâlirea statuel lui Cuza. — Un duel interesant la Academia.

Iași 3 mai st. v.

Astăzi se împlinesc nu mai puțin decât 64 de ani de când o imensă mulțime de români, adunați de prin toate colțurile Ardealului sub imboldul instinctului de conservare națională și în lumina principiilor de libertate, egalitate și fraternitate, cari adău în lăncaga Europă — ascultau, scribind neștițioși, cuvintele de aur ce se desprindeau de pe buzele celui dintâi apostol, doctrinar naționalist, *Simion Bărnuțiu*.

64 de ani de când „Cămpia Libertății” n'a mai avut prilejul să fie teatru unor clipe de o măreție asemănătoare...

Și, ziua aniversară a fiecărui an o sărbătorească români de acolo, închinându-se și înălțându-și gândul plin de speranțe către vremi mai bune, și o sărbătorească și Ardeleni stabiliți în regat, împreună cu „Liga Culturală”.

Iar ceilalți: uită... Uită, mai curând de cum ar uita aniversarele de cari sunt mai direct legați sufletește.

Ei, ce vreți? exceptând bineînțeles tramvaele, al căror interes e indiscutabil, nu mai departe decât evenimentele din Atena și chiar din insula... Cypru (vezi „La Politique”) prezintă un interes mai accentuat pentru „frații” din regatul liber decât zbuiciumul eroic al celor câțiva idealisti îndărătnici, cari conduc masele de români de peste hotare.

Încă o experiență din care se desprinde pentru Ardeleni învățătura, că centrul românismului nu e în regatul liber, ci în sufletele lor...

„Să nu vinzi scump, dar să târguești ieftin”.

Acesta este secretul succesului nostru.

Cui îi trebuie dar

mobile frumoase, ieftine și bune

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

Alegere mare în trusouri pentru mirese.

Vânzare în rate fără ridicare de preț.

Mai rar diplomați ca românii noștri! Doar nu de geaba în toate interviurile marilor bărbați de stat se afirmă erințele calității ale statului român, „acest factor de progres și pace în Orient...”

Și merg atât de departe românii noștri cu diplomația, încât de multeori apar într-o rușinoasă aureolă de lașitate. Pentru a ilustra acest lucru nu mai reamintesc numeroasele noastre incidente dela granițe, vestitul incident dela Pireu și câte altele, în cari, deși însăși onoarea țării era în joc, „diplomații” noștri nu cereau nici o satisfacție, sau dacă cereau, li-se dădeau satisfacții ridicole, cu cari se declarau mulțumiți, înscriindu-le — foarte — la activul „succeselor diplomatice...”

Reflecțiile acestea ni-le sugerează atitudinea, de rezervată, a oficialilor noștri în cheutenarului Basarabiei.

A pe când în Basarabia, autoritățile mână cu particularii, pregătesc felurite acte, prin cari să pecetluiescă „eliberarea Basarabiei de sub jugul Agarenilor” — fără să se gândească cătuș de puțin că prin festivitățile lor sfidătoare vor jigni sentimentele noastre — autoritățile românești nu dau nici un concurs comitetului ieșan, ce se străduiește din răpuzeri să organizeze o protestare cât mai demnă contra serbărilor din Basarabia. Și nu dau nici un concurs tot din același spirit de diplomație lingușitoare: ca să nu intre în conflict cu statul rus.

Așa se explică de ce până acum nu s'a elaborat încă un program definitiv al manifestărilor de protestare. A apărut doar broșura comemorativă a dlui prof. A. D. Xenopol și se anunță oarecari pregătiri din partea Ligei culturale.

În schimb însă rușii și autoritățile fac în Basarabia pregătiri atât de strașnice, de parc'ar fi vorba de primirea vre-unui nou Mesia!...

Zemstvoul gubernial ține întruniri peste întruniri, tot de acelea extraordinare. Se votează credite mari, deși cu finanțele nu stau tocmai bine. Dar fac sacrificiile astea ca să dovedească Impăratului dragostea supușilor „eliberați”... O deputațiune va merge la Impăratul să-i ducă pe o tavă și solniță de argint masiv, pâne și sare. Se va înființa un institut superior de agricultură, care va purta numele Impăratului care a „cucerit” Basarabia. S'au votat vre-o 10,000 de ruble (o rublă: 2 fr. 65) numai pentru pavozarea și iluminarea „a giorno” a tuturor orașelor din Basarabia.

E vorba ca la inaugurarea statuei să aziste și Țarul. Cursurile tuturor școalelor vor fi în acea zi suspendate.

S'au editat diferite broșuri, foi volante și cărți comemorative, cari se împart în sute de mii de exemplare.

Un profesor român renegat, Gr. Constantinescu, dela liceul eparhial din Chișineu, a primit încuviințarea să editeze un ziar „Glasul Basarabiei”, scris în rusește și moldovenește, pentru a face... educația moldovenilor îndărătnici, cari nu vor să se rusifice cu nici un preț.

Cam acestea, în rezumat, sunt ultimele pregătiri ce se fac peste Prnt în vederea apropierei zilei de „sărbătoare”.

noi?... A, uitasem. Noi din Iași admirăm decențe și frou-rourile iritante ale jirari alcătuesc „baletul rus”, și care ne nemai în aceste zile de grea încercare pentru noi...

Se știe acum pozitiv că la desvelirea statuei lui Cuza va azista întreg guvernul, care a și votat un credit de 60.000 lei pentru susținerea cheltuielilor reclamate de festivitățile ce se pregătesc.

Zilele acestea o delegație în frunte cu I. P. P. S. Mitropolitul Pimen se va prezenta Suveranului să-l invite să participe la desvelire. Se crede că M. S. va delega pe Principii moștenitori, Ferdinand și Maria, să-l reprezinte.

Comitetul de acțiune a început să expedieze invitațiuni către diferite instituțiuni și societăți din țară și de peste hotare.

Reducerea de 75% pe C. F. R. n'a fost ri-

dicată și un delegat al Ligei Culturale din București m'a asigurat că nici nu va fi ridicată.

Tocmai acum când suntem pe punctul de a ne manifesta recunoștința noastră față de memoria lui Cuza-Vodă, d. D. Sturdza, fostul secretar al Domnitorului, a anunțat la Academie o comunicare în termenii următori: „Autoritatea actului înfăptuit la 1866 de cei îndreptățiți” (detronarea lui Cuza) în care, cunoscut fiind sentimentele sale față de Cuza, ar avea intenția să mai reediteze vechile sale atacuri.

D. Nicolae Iorga îi va răspunde așa cum merită, tot sub forma unei comunicări.

I se dă prea multă atenție pasiunii dușmănoase a d-lui Sturdza.

Șt. P. Moldovanu.

Conferința reun. învăț. din desp. Buziaș

Conferința reuniunii învățătorilor, al despărțământului Buziaș și-a ținut a doua adunare; — în comuna Cadar. Adunarea a fost prezidată de Prea On. Domn Ioan Papa președinte al despărțământului. D-sa printr-o vorbire plină de îndemnuri bune, arată îndoita însemnătate a școalelor noastre confesionale, prin împrejurarea, că aceste modeste instituții culturale în trecut au fost expresia sinceră a manifestărilor noastre de orice categorie; accentuiază apoi importanța tot mai mare a acestor focare de cultură pentru viitor.

Îndeamnă cu căldură adevărat părintească învățătorimea, să-și îndeplinească datorițele ce i-se impun misiunii sale apostolești spre folosul și fericirea neamului românesc, din corpul căruia e ruptă și în sânul căruia își petrece viața întreagă.

Mărturisește cu plăcere că un moment nu s'a îndoit, că învățătorii de sub șefia Prea On. D-sale, sunt pe deplin conștii de multiplele îndatoriri ce le au față de biserică vie și față de școală. Acostea frumoase cuvinte au fost primite cu aplauze furtunoase. Îndemnată de împrejurarea că Prea On. D-sa înainte de aceasta adunare, în congregația comitatensă, a fost silit a plăti scump afirmarea bărbătească a adevărului pe față, asistența nu voia să continuească cu ovațiile. Era un moment mișcător aceasta manifestare spontană care ar fi mișcat până și pe cea mai împetrită inimă.

N'am să uit cât voi trăi aceasta dragoste cu adevărat fiască, ce au arătat-o învățătorii față de șeful lor tractual, în care nu văd numai un superior în grad, ci un adevărat părinte care a stat în vreme bune cât și în cele rele ca o adevărată stâncă de apărare pentru dânșii. Prea On. Domn Ioan Papa mulțumește, adânc impresionat până la lacrimi învățătorilor pentru dragostea manifestată și doua boabe mari de lacrimi îi udă obrazul. După aceasta declară adunarea despărțământului deschisă punând la ordinea zilei punctele cuprinse în convocator. Urmează prelegerea practică a învățătorului Lazar din Cadar cu subiectul „Lupul și mielul” care a fost tratată cu ovi d-sale din punct de vedere material și formal. Prelegerea a fost susținută cu căldură și propunătorul a isbutit în tot timpul cât a durat expunerea a ținea captivată atențiunea elevilor și gradat a dezvoltat interesul tot mai mare al lor față de prelegere.

Prelegerea din toate punctele de vedere a fost tratată metodic observând minuțiozitățile treptelor formale indispensabile la tratarea unui asemenea subiect. A știut norocos face aprofundarea și numai puțin scoaterea la suprafață a momentelor educative ca tot atâția. factori necesari pentru formarea caracterului religios moral, care de altfel e ținta supremă a școlii românești. Prelegerea a fost declarată de foarte succesă, votându-i-se mulțumită protocolară propunătorului. Urmează ca al II-lea punct din convocator, raportul bibliotecarului. Raportul făcut cu conștiințiozitate, con-

stată cu regret că biblioteca reuniunii e în posesiunea unor opuri, cari prezintă, cu puțina excepție niște cărți de valoare problematică, și solicită din partea reuniunii grabnice măsuri, pentru salvarea răului. Se mulțumește bibliotecarului reuniunii pentru interesul arătat, apoi se dă cuvântul d-lui Georga Pârnu, (Cheverșul mare), referent al comisiunii aleasă în chestia bibliotecii. D-sa constată lipsurile bibliotecii indicând măsurile prin cari i s-ar putea da un avânt mai bun.

În scopul acesta d-sa a făcut un istoric al dezvoltării bibliotecilor, înzistând asupra rolului mare ce-l ocupă în dezvoltarea de astăzi și mai ales în viața unui învățător.

Învățătorii au mulțumit călduros d-lui Pârnu, asigurându-i tot sprijinul material și moral pentru biblioteca proiectată.

A urmat raportul bibliotecarului și alegerea locului pentru ținerea ultimei conferințe din ăst an școlar, ce are a-se ține după terminarea examenelor tractatei, hotărăște comuna Sinerșigului unde apoi se vor face și reflecțiile asupra examenelor din singuraticile comune.

După terminarea programului ședința se ridică la orele 12, după ce am vizitat mausoleul familiei Ilustrății Sale dlui Baron Duca de Cadar, ne-am prezentat în corpore ilustrei familii, carea jertfește foarte mult pentru biserică și școală din loc, contribuind an de an cu sume însemnate la susținerea școlii și la frământarea bisericii.

Comuna Cadar posedă o biserică foarte frumoasă și bogat ajustată, toate făcute pe cheltuiala Ilustrății Sale dlui Baron Duca de Cadar.

Dzeu îl ție, pentru prosperarea comunei Cadar. Iar noi tot asemenea ne simțim îndemnați a-i mulțumi pentru ospitalitatea nefățărîtă de care avurăm parte a ne bucura în mijlocul înaltei familii.

De sub dealul Sacoșului.

Sacoșul unguresc, la 14 maiu 1912.

INFORMAȚIUNI

Arad, 18 Maiu n. 1912.

O nenorocire curioasă i-s'a întâmplat teologului de cursul I, Ioan Oprea dela seminarul nostru din Arad. Vineri după amiază, pe când stătea în parcul de pe malul Mureșului cu un amic al său, pe un scaun, decodată a simțit o lovitură pe brațul stâng și mai în urmă una în spate. Crezând că poate unul din copiii ce se jucau nu departe de el, l-a lovit cu vre-o piatră, nu a dat nici o atenție întregului incident. Peste vre-o câteva minute însă a simțit umezindu-i-se cămașa, s-a desfăcut la haine și cu cea mai mare spaimă a constatat, că brațul stâng îi sângerează. De abia a făcut constatarea aceasta l-au și prins umțelile. Conduc de amicul său s-au dus la medicul dr. Vasile Damian din localitate, care a constatat, că glonțul a intrat în brațul stâng al lui Oprea. Deoarece medicului nu i-a sucer să scoată glonțul, a fost dus la spitalul orășenesc, unde cu ajutorul razelor Röntgen au aflat glonțul și au căutat a-l scoate.

În primele momente să credea că de peste Mureș a venit glonțul dela soldații din cetate cari au tros din greșală cu vre-o cartușă dela locul lor de deprindere, presupunerea asta însă nu pare verosimilă, căci poziția glonțului și adâncimea până la care a intrat dovedește, că a fost împușcat din apropiere.

Dacă glonțul nimerea puțin mai la dreapta îl lovea pe dl Oprea chiar în inimă și viața lui nu se mai putea salva. În tot cazul, e foarte trist, că autoritățile din Arad nu grifesc, ca într-un loc atât de cercetat, ca parcul de pe malul Mureșului viața publicului să nu fie amenințată.

!! Pe fiecare damă o interesează !!

cele 8 zile ieftine ale filialei din Arad a magazinului de dantele din Budapesta

ARAD, bulevardul Andrassy nrul 20 [Palatul El. Fischer].

DANTELE dela 2 fil. în sus
CORDELE „ 3 „ „ „
SAUZAN și mătăsuri într'o
culoare dela 1 cor. 16 fileri
în sus.

La examenele profesoriale din mai, au făcut cu succes examenele pedagogice d-nii Sabin Evtuțian și George Neaghea, profesori în Caransebeș și d. Dumitru Lupan prof. în Brașov. Examenul fundamental dsoarele Nona Ciurdariu (Beiuș) și Margareta Hodoșiu (Blaj), și d. Dionisie Nistor.

Cel mai elegant vapor. În New-York a sosit vaporul francez „La France”, care e cel mai elegant și mai frumos construit vapor din lume. Vaporul „La France” a plecat la o săptămână după ce s'a cufundat „Titanic” în întâia călătorie peste Oceanul atlantic. „La France” a plecat din Havre cu câteva mii de pasageri, însă a luat direcțiunea mai spre Sud, unde nu sunt munți de ghiță, astfel a ajuns cu bine în New-York. Căpitanul de pe „La France” e cel mai vestit în ale marinei. Luțea vaporului e mai mare și decât aceea a vaporului „Titanic”.

Un student în mizerie. Miercuri s'a pertractat înaintea unei judecătoriai din Viena un caz foarte trist: un student român, D. V. fiu de preot din Bucovina, a fost tras la răspundere pentru că a încercat a fura din sala de prelegere, paltonul unui coleg. Observat, D. V. a tresărit ca din vis, a depus haina străină și ieșind a încercat să se sinucidă. Un polițist l'a împiedecat, l'a însoțit la comisariat și de aci la clinica de psihiatrie a profesorului Wagner. La pertractare, sârmanul student a emoționat pe toți cei prezenți cu mărturisirea sa: s'a lăsat răpit, fără să știe cum, după ce luni de zile n'a avut casă nici masă, ei a dormit în câte un colțisor unde s'a nimerit, adeseori în lăzile de cărbuni în suteranul universității, și s'a nutrit cu rămășițe. Cauza mizeriei în care a ajuns este că de mai multe luni așteaptă după bursa ce i-s'a votat de o fundațiune din Cernăuți.

Agentul de poliție care l'a dus la comisariat descrie starea dezolată în care l'a găsit.

Un coleg adevăratește cele spuse de bietul acuzat.

Un docent dela clinica psihiatrică certifică că D. V., student în al 8-lea semestru la facultatea de medicină întru toate normal, cu calități intelectuale pronunțate, a comis fapta în un moment de uitare de sine, pentru care nu poate fi făcut responsabil, căci aceea rezultă din o psihosă de inaniție.

Acuzatul a fost achitat.

Ziarele vieneze au referat vădit impresionate de tristețea acestui caz tragic.

Vechia deviză a casel de Savoia și Rodosul. Ocuparea Rodosului de către italieni aduce la ordinea zilei coincidența curioasă.

Vechia deviză a casei de Savoia purtată de veștii duci și care astăzi figurează pe clerul ordinului anonciadei cea mai mare decorație a regelui Italiei este formată din literile F. E. R. T.

Aceste litere de șase secole provoacă curiozitatea, istoricilor și heraldiștilor. După veștii care suprimă punctele dintre litere ele ar forma cuvântul Fert și-ar indica vechia vorbă franceză, care ar însemna fermetate, sau fortăreață. După alții ar fi o corupere a cuvântului fiert, care înseamnă: *lovește*.

Alții voesc să vadă o prescurtare a numelui Philibert purtat de mai mulți duci de Savoia.

Alții au crezut, că recunosc inițialele a patru virtuții între care forța și temperanța. O altă explicație prea brutală este, că literile ar fi inițialele armătoarelor cuvinte. „Lovește (trape), intră, rupe tot”.

În sfârșit un autor, care a găsit mai multă crezare, Andrea Boldu asigură, că aceasta înseamnă: „Fortitudo ejus Rhodum tenuit”. Forța lui a susținut Rodos. Și ar fi o mărturie a protecției acordată de către casa de Savoia cavalerilor ordinului Iooniților, care au pus mâna pe insulă în 1310 și care au fost goniți de turci în 1522.

Sufletele aplicate spre misticism nu se pot împedeca de a vedea în actualele evenimente, o răzbuțare a trecutului și o reînnoire a celor ce au fost în sensul, ca Rodos va rămâne pentru totdeauna a Italiei cum a fost.

Ce valorează promisiunea de căsătorie? S'a discutat foarte mult, cât valorează promisiunea de căsătorie, sau mai bine zis, cu ce despăgubire datorește bărbatul, damei celei ce-i face promisiune și pe urmă nu o ia. În America, dar mai cu seamă în Anglia, tribunalele judecă o sumă destul de considerabilă femeilor părăsite. Dar nu așa în Franța. Mai zilele trecute s'a întâmplat, că tribunalul din Brest a obligat pe un bărbat a plăti *trei franci* ca despăgubire, — nu ca pedeapsă, — pentru o promisiune de acestea. Întâmplarea aceasta însă o a se explica și din punctul acela de vedere, că încă în decursul procesului de despăgubire, dama păgubită și-a găsit un cavalier mai fidel, care a și luat-o în căsătorie, iar la ultima desbatere a procesului s'a prezentat deja la brațul noului bărbat.

Fugărit de o broască. Cetim în „Drapelul” din America: John Jordan un om din Palm Beach Florida (America) se scâldea în zilele trecute în Ocean, departe cam la 100 de urme dela margine. Scâldându-se de-odată vede ceva negru că vine către el, când se uită mai bine vede o broască țestoasă că să trage către el ca să-l muște. John cântărea 250 de punți era va să zică greu și mare deșul ca să nu se înfricoșeze de o broască, el însă o luă la fugă strigând după ajutor. Broasca fugea după el până l-a apucat de picior și nu l-a mai lăsat să fugă.

Doi japonezi servitori acolo la băi, au sărit în ajutorul lui și le-a succedat să prindă broasca, care se ascunse în găoața ei, dar de picior ținea mereu. După ce cu mare greutate au prins-o, au

dus-o la margine unde au omorât-o. Greutatea ei era de 450 de punți, și era de 5 urme de lungă. Bietul John a fost dus la spital unde se va vindeca de mușcătura de broască țestoasă.

Apel. Întâlnirea — la 15 ani după examenul de maturitate — a colegilor absolvați în anul 1897, la gimnaziul gr-or. român din Brașov. Inbiți colegi! Cincisprezece ani sunt o bună bucată de vreme. Așa că azi abia prin rostul gazetelor dacă ne-om mai putea da de urmă cei, cari acum sunt 15 ani eram atât de strâns legați prin cea mai frățescă colegialitate. Întâlnirea la 10 ani am scăpat-o. Să nu lăsam trecut privilegiul acestei de 15 ani, căci vremea se duce, trecându-ne nu numai tinerețea, dar stîrbindu-ne și numărul. Să ne întrunim dar la 29 iunie st. v. 12 iulie st. n. în Brașov, cu toată dragostea, ce ne legase odată.

Vă rugăm pe toți, cari știți așezarea și adresa altora, să le comunicați și particular despre proiectul acestei întâlniri, ca nimenea să nu ne lipsească.

Anunțările să le faceți de cu bună vreme la adresa: Dr. Victor Bontescu, avocat Hâtszeg. Iar programul și celelalte de lipsă o se vi-se vestească la timp.

Cu dragoste colegială: Dr. Mihai Popoviciu, preot Victor Pușcariu, preot militar dr. Virgil Cioban, preot Zenovie Popoviciu, avocat dr. Crăciunescu, avocat dr. Candid David, avocat dr. Victor Bontescu.

Inecați. Zece lucrători din Jadana (comitatul Zemplin) voiau să treacă într-o luntre peste râul Bodrog. Un vânt puternic răsturnă luntrea, așa că bieții oameni căzură în apă. Numai patru au scăpat cu viața, ceilalți s'au înecat.

Lupta cu un cerb. În comuna Pincatofalu (comitatul Vas), un cerb a atacat pe țărănul șvab Gratzel. Acesta n'avea nici o armă la el, dar s'a apărat cu mâinile, cu cari a prins cerbul de coarne. După o luptă de un sfert de oră a isbutit să rupă cerbului un corn cu 5 vârfuri. Cerbul a fugit atunci. Gratzel s'a ales cu răni ușoare pe mâni și cu hainele făcute sdreanță.

Biruintă la alegerile comunale. „Foia Poporului” din Sibiu primește următoarea scrisoare dela Teodor Chitescu țărăn fruntaș în Voiteg: În comuna noastră majoritatea locuitorilor sunt germani, dar noi românii ținând strâns unul cu altul, la sfatul vrednicului nostru învățator, am isbutit cu lista noastră românească pentru comitetul comunal, așa ca străinii fuduli au rămas cu buzele umflate. Tot așa am biruit și cu alegerea primarului. Mai înainte alegeam români, apoi am ales și câte un german (șvab). Acum ne-am pomenit, că germanii nu mai vor să aleagă și câte un primar român. Văzând lucrul acesta, ne-am pus în legătură cu dl primpretor dela Ciacova și acesta fiind

FOIȚA ZIARULUI „ROMANUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Senior

(92)

— Urmare —

N'am putea asigura cu hotărâre că eroul nostru era îndrăgostit; căci, la dreptul vorbind, noi ne îndoim că această speță de cavaleri cari, încăreți de grăsime, au încetat de a fi svelți și îndemânateci, să fie vreodată supuși tirăniilor amorului; și totuși era acolo ceva apropiat și de care nu-și putea da seama. Ii părea, după cele ce a mărturisit mai târziu, că balul acesta, toată vorbăria aceasta, sgomotul acesta, strălucirea aceasta, că vioarele și trompetele erau transportate colo departe, în dosul dealului, că aici totul era învăluit într-o negură deasă, confuz ca acel fond dintâi pe care îl aruncă neglijent un pictor acolo unde își propune să înfățișeze întinse orizonturi de câmpii deșarte. Iar din acest haos întunecos, inform, răsarău, distincte, fine și finite singurele trăsături ale răpitoarelor blonde, draguțul contur al celei mai grațioase rotunzimi, talia ei foarte subțire, talia pe care o au aproape toate domnișoarele din marile noastre institute, în cele câteva luni cari urmează

după apariția lor în lume, rochița ei albă, cari îi închideau în mod armonios peste tot membrele ei atât de fragete, distinse prin linii atât de curate.

N'am spus nicăiri că Cicikof a fost poet, dar aici se va pricepe că a putut să fie într-o clipă; nu era un post fără îndoială, dar ni-se va crede când vom zice că în momentul acesta el simți în sine ceva, nu numa de tânăr în general, dar chiar și de cavalier. Găsind, în apropierea acestor doamne, un scaun neocupat, el se înstăpâni asupra lui Convorbirea nu fu la început lipsită de greutate, dar limba eroului nostru se deslegă puțin câte puțin, și pieptul lui respiră cu mai multă ușurință. Orice ar putea să ne coste, vom spune că persoanele grave, oamenii de afaceri, ca și înalții funcționari și oamenii de însemnătate sunt întotdeauna cam greoi în convorbirile lor cu doamnele. Uitați-vă, din potrivă, uitați-vă la domniile stegari, la sublocotenenti și la locotenenti... dar fără a merge mai departe de gradul de căpitan. Dumnezeu știe cum fac ei. Imi pare că ceea ce debitează ei nu-i de invențiune minunată; ceea ce este sigur totuși, e că ascultând această gură vioae, o domnișoară ori doamnă leșină de plăcere pe scaunul ei.

Dar, în sfârșit, ce ar putea să debiteze doamnelor un consilier de stat? el va zice că Rusia e un imperiu imens, că vremea se va întoarce spre bine, ori va face un compliment bine reușit, spiritual, de acord, dar făcând efectul unei reminiscențe de cultură; și dacă riscă un cuvânt de haz, apoi râde mai mult decât aceea care îl asculta.

Toate acestea se spun ca să facem pe cititorii noștri să înțeleagă pentru ce draguța blondă, la cuvântările lui Cicikof, prinse să caște cu toate că durise destul. Eroul nostru, nebăgând de seamă aceasta, povesti în aprinderea lui o sumedenie de lucruri draguțe cari i-se întâmplase, o mărturieim, să le debiteze în diferite localități, dar întotdeauna în împrejurări analoage, și anume în guvernamentul Reafan; la FrolVasilievici Pobedonosnoi din guvernământul Pennza, și la fratele lui Frol, Petre Vasilievici, unde era cumnată-sa Caterina și nepoții lui Boza Emiliaș la Petre Varsanofievici din guvernământul Viatka, unde era sora noiei sale Pelagia și nepoata ei Sofia, și cele două verișoare de a treia ale lui, Sofia și Madatura.

Toate doamnele, fără excepție, fură foarte intrigate de felul acesta de a fi a lui Cicikof: astfel una dintrînsele, vădit cu scopul de a-l năcăji, trecu pe foarte aproape de el, astfel că sânătoasele foi ale rochiei sale atinse prea subțirele volan al rochiei frumoasei blonde, care, în același timp, se simți palmuită cu cingătoarea răutăcioasei persoane; alte doamne se grupară numai decât lângă Cicikof, căruia îi întorceau spatele, și exalând parfumul de vioare și de trandafir, ele exalau o sumedenie de vorbe mărunte încă și mai pătrunzătoare. Dar, fie că el nu auzia, fie că se făcea a nu auzi; numai că asta nu era bine din parte-i, căci nu trebuie să branzezi opinia doamnelor. El se căi pentru lipsa aceasta de atenție, mai târziu, când nu mai putea îndrepta râul.

(Va urma.)

pentru dreptate a candidat doi români, reușind dl Ioan Vermeșian, țaran de ai noștri. Să trăiască! Chiar și germanii au zis, că am ales un om vrednic. Cassier a fost ales tot cel vechiu, adică Ioan Ciolac, apoi dintre 4 jarați, 2 români și 2 germani”.

x **Tenis-rachette, Slarenger** veritabil și alte fabricații brevetate, *minge pentru tenis, footballuri și alte articole pentru sport, cele mai elegante ridicule pentru dame și geamantane pentru călătorie, parfumerii și articole de tortelă*, cel mai mare asor și mai ieftin se pot procura dela prăvălia *edős Gyula*, Arad, bulev. Andrassy nr. 15.

„**Românul**” se găsește înzare la chioșcul de ziare *veiu gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.*

Baie de aburi pentru dame și domni. În scaldă „Opre” situată pe piața Tököly, Lunca și Vinerea p. m. între orele 3—6 stă baia de aburi la dispoziția on. dame. Pentru domni e deschisă baia de aburi zilnic dela 5 dimineața până la 1 oră d. a. Membri cluburilor și a societăților, militari, și poliția solvesc 70 fileri. Baia de aburi e transformată și din nou aranjată. Prețul redus la cumpărarea alor 10 bilete e de 8 cor.

x **Seminarul Juridic Dr. Gerő, Oluj, Str. Farkas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera avocațială.

x **Adolf Nadler**, fabrică de oroloage pentru turnuri, *Budapesta VIII. str. Prater 2.* O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați liferează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe obiectivul propriu. Ia garanție pentru oroloagele liferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

x **Gustav Tátray — Orașea-mare, str. Răkoczy**, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine, Telefon 783.

x **Stieker József**, *Budapesta, VII. str. Kazinczy Nr. 6/B*, fabrică de dulapuri de ghiță, pe care o recomandăm în atențiunea comercianților, ospătarilor și a măcelarilor. Dulapurile acestea se bucură de un bun renume în întreaga țară, ba chiar și în România. Avantajele acestor dulapuri sunt, că partea superioară a rezervorului de ghiță se poate lua jos, ceea ce în privința curățeniei e foarte avantajos. Ghița topită se scurge printr-o teavă în dulapul de jos, de unde cu ajutorul unui cap se lasă să se scurgă. Ghița rămâne totdeauna prin aceasta zilnic se face o mare economie.

Culturale și sociale

Curs de muzică pentru dirigenți de cor. Oficiul protopresbiteral român gr. or. din Lugoj, în conțelegere cu domnul I. Vidu învățător din loc, cu începere dela 1/14 iulie 1912 deschide „curs de muzică” pentru dirigenții de cor.

Acei domni, cari voiesc a lua parte la acest curs, sunt invitați a lua la cunoștință următoarele:

I.

1. Profesor propunător va fi învățătorul din Lugoj d. I. Vidu.

2. *Prelegerile se vor începe la 1 (14) iulie 1912, și vor ține până la 31 iulie st. v. (13 aug. st. n.) a. c., — va să zică o lună.*

3. Orele de prelegere se vor ținea în fiecare zi dela orele 9—11 a. m. (afară de dumineci și sărbători). Timpul de după amiază e rezervat pentru deprinderi în studiu.

II.

4. Fiecare participant este anunțat, ca la sînire să fie provăzut cu o violină. Aceia cari au practicat până acuma flautul, se pot lipsi de violină, înlocuindu-o cu aceasta.

5. La finea cursului fiecare participant va primi un atestat oficios cu calcul, estradat din partea oficiului protopresbiteral român gr. or. din Lugoj, subscris și sigilat din partea șefului acestui oficiu și de profesorul propunător I. Vidu. Dorim prin aceasta, ca domnii participatori să-și poată atesta participarea la acest curs și capacitatea în studiul muzicii.

III.

6. Taxa de curs e 20 cor. (douăzeci coroane), care are să fie trimisă la adresa dlui I. Vidu învățător în Lugoj (Krassó-Szörény m.) cel mult până la 15 iunie st. v. a. c. Această taxă va servi totodată ca aviz de înscriere.

7. La caz dacă până la 15 iunie st. v. nu se vor anunța cel puțin 10 participanți, atunci cursul nu se va ținea; despre ceea ce respectivii domni anunțați până la acest termen va fi avizați, și li-se va retrimite taxa de curs.

8. Participanții vor avea cuartir gratuit la internatul de aici. Viptul îl vor primi tot în acest internat pe lângă o taxă de 40 cor. (patruzeci coroane) plătită anticipativ pe întreg timpul cursului. Acei cari eventual își vor avea cuartirul și viptul pe la rudenii ori cunoscuți, au să avizeze aceasta deodată cu trimiterea taxei de curs.

9. Interniștii au să-și aducă cu sine: o perină, un cearceaf (lăpedeu) și o acoperitoare.

Lugoj, la 16 (29 Aprilie 1912. Dr. G. Popovici protopresbiter, I. Vidu învățător.

*

Convocare. On. membrii ai Reuniunii de cântec și cânt. din Dalboseț sunt invitați la adunarea generală ce se va ținea la 19 mai, iar dacă membrii nu vin în număr recerut atunci la 26 mai 1912 st. n. d. a. 5 ore în locul casinei.

Program: 1. Raportul general al comitetului. 2. Raportul cassarului și bibliotecarului. 3. Absolutoriu comitetului. 4. Casa culturală și propuneri. 5. Alegerea comitetului și închiderea adunării. — *Ilie Imbrescu preș., Petru Cămpianu secretar.*

Înștiințare

Rugăm pe toți colaboratorii noștri și pe domnii care ne trimit material spre publicat să-l scrie cu cerneală.

Manuscrisurile scrise cu creion nu se vor ține în seamă.

Aviz!

Abonații cari sunt în restanță cu plata abonamentului sunt rugați prin aceasta să-și achite toate datoriile până la 1 Iunie 1912 st. n.

După acest termen administrația ziarului nostru va trimite cu rambursă chitanță de abonament tuturor restanțierilor, în care caz va trebui să plătească și speșele împreunate cu aceasta încasare.

Indeosebi rugăm pe aceia cari sunt în restanță încă și pentru „Tribuna”.

Administrația ziarului
„ROMÂNUL”

Ultima oră

Triumful geniului român.

La încheierea ziarului primim dela corespondentul nostru din Viena următoarea telegramă:

Inaugurarea expoziției pentru aeroplane, Vlaicu a succes extraordinar. Interesul cel mai mare pentru monoplanul Vlaicu. Aici se adună toți vizitatorii, admirând unanim construcția aparatului, incontestabil cel mai original, ușor și sigur.

Vlaicu este felicitat de arhizucele patron. Inginerii specialiști laudă perfecțiunea execuției tehnice, făcută în atelierul școlii de arte și meserii din București. — (N.)

POȘTA REDACȚIEI

D-lui St. Petrovici, Iași. Printre principalele librării românești dela noi sunt și următoarele pe cari le-am trecut rândul trecut cu vederea: „Librăria Arhidiecezană” și „Librăria Foi Poporului” ambele în Sibiu.

D-lui P. din Mercuria. Mulțămim! Am trecut cu vederea.

D-lui Șt. în Te. Am luat cunoștință de scrisoarea d-tale. Muncești înainte pe calea aceasta. Cu toate piedecile ce ți-se pun acuma, va veni o zi, când activitatea d-tale își va da roadele. Chiar și pentru faptul, că ei caută să-ți pue bețe în roate, d-ta nu trebuie să te lași. Este poate o întocmire a providenței, că într-un cerc atât de îndărătnic, a venit un om cum ne pari d-ta.

Notița pe care ne-ai trimis-o alăturat însă nu o putem publica așa cum este, pentru că cuprinde aluzii jignitoare, al căror folos nu-l vedem.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

P. P. Manolescu, Drăgănești. Suma de 50 lei am primit-o, care s'a contat în abonamentul d-voastre.

Redactor responsabil: Atanasie Hălmăgian.

Nou atelier fotografic în Arad.

Nouile direcțiuni în pictură au creiat evoluțiunea artei fotografice. Desvoltarea rapidă atât a fotografiei profesionale, cât și amatoare ne fac să uităm vremile patriarhale, când oamenii stăteau drepti ca lumina în fața mașinei de fotografiat. Măiestrii moderni ai artei fotografice fac să dispară lipsele vechi, cari se consideră de problema fotografiei fixarea copiei vii a omului, iar nu de opera unui artist, schimonosită prin ținuta teatralistică a corpului și fotografiere falsă. Unul dintre aceștia este NAGY GEZA, a cărui nume este pus astăzi alături cu a celor mai distinși fotografi profesionali. Acest fotograf dorește să-și valorizeze praxa câștigată ca conducător al atelierului HUGÓ WEISZ timp de mai mulți ani și experiențele făcute în călătoriile de studiu, făcute în străinătate. În scopul acesta va deschide în 1 mai atelier anume pentru acest scop edificat în Arad, strada Andrassy-tér 22 vis-à-vis cu casa comitatului. Deschiderea atelierului lui Nagy Géza îl recomandăm în deosebita atențiune mult stim. public.

Făina lactată NESTLÉ

Este dovedită după o lungă experiență cafoarte bună pentru copii sănătoși și bolnavi cât și pentru bolnavii de stomac. Impedică și înlătură vărșăturile, diareea, catarul intestinelor — Broșura „Ingrijirea Copiilor” se poate avea gratuit de la NESTLÉ, Viena I. Biberstrasse 11.

Un commis

din bransa ferăriei și 2 învățăcei din familie bună află aplicare imediată la Ștefan Șteflea, Szelistye (Săliște) com. Szeben.

Biserica gr.-cat. din Feldru vinde dreptul de optare

după 5 acții dela „Albina”. A se adresa la Ioan Timoc, curator prim. bis. Feldru p. Kisilva (com. Bistrița-Năsăud).

De vânzare

o vie frumoasă în Siria, în localitate aproape de piața mare se află o casă de vânzare. Lămuriri dă administrația ziarului nostru.

Se vinde

dreptul de opțiune dela peste 150 acții „Albina”. A se adresa la administrația ziarului nostru.

În cancelaria subscrișului află aplicare momentană

un candidat de avocat cu praxă.

Dr. Alexandru Morariu
Elisapetopol (Erzsébetváros).

Un acționar

dela institutul „BIHOREANA” oferă vinderea dreptului de opțiune la emisiunea nouă cu preț foarte convenabil. Reflectanții să se adreseze la administrația ziarului „Românul”.

Un candidat de avocat

cu praxă necondiționat bună pe lângă cele mai favorabile condițiuni află aplicare în cancelaria subscrișului

Dr. Iuliu Morariu, avocat,
Uioara (Marosujvár).

Un candidat de avocat

cu puțină praxă, care vorbește românește află aplicare momentană în cancelaria avocatului

Dr. Földes Bela,
Élesd, (Bihar m.)

Gustați

Berea SLEPING-car
din fabrica „Bragadiru”.

Ai nimerit,

dacă voiești să cumperi ieftin, apoi să cumperi oroloage de aur și argint și alte giuvaericele dela

noua prăvălie de giuvaericele

din Arad, str. Forray, (în casa Guttman, lângă prăvălia Guttman). Magazin de oroloage Omega elvețione și alte oroloage de cea mai bună calitate. Asortiment foarte bogat în oroloage cu pendul, de părete și deșeptătoare (weekor). Execut reparări cu garanță de 3 ani. — Rugând binevoitorul sprijin sunt cu stimă:

Gartner József,
orologier și giuvaergiu.

SINGURA FIRMĂ
ROMÂNEASCĂ ÎN
ȚARĂ CARE

VOPSEȘTE,

CURĂȚEȘTE și

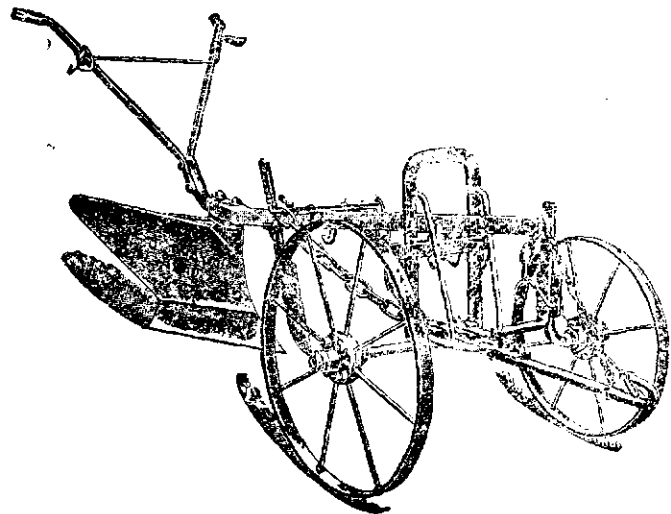
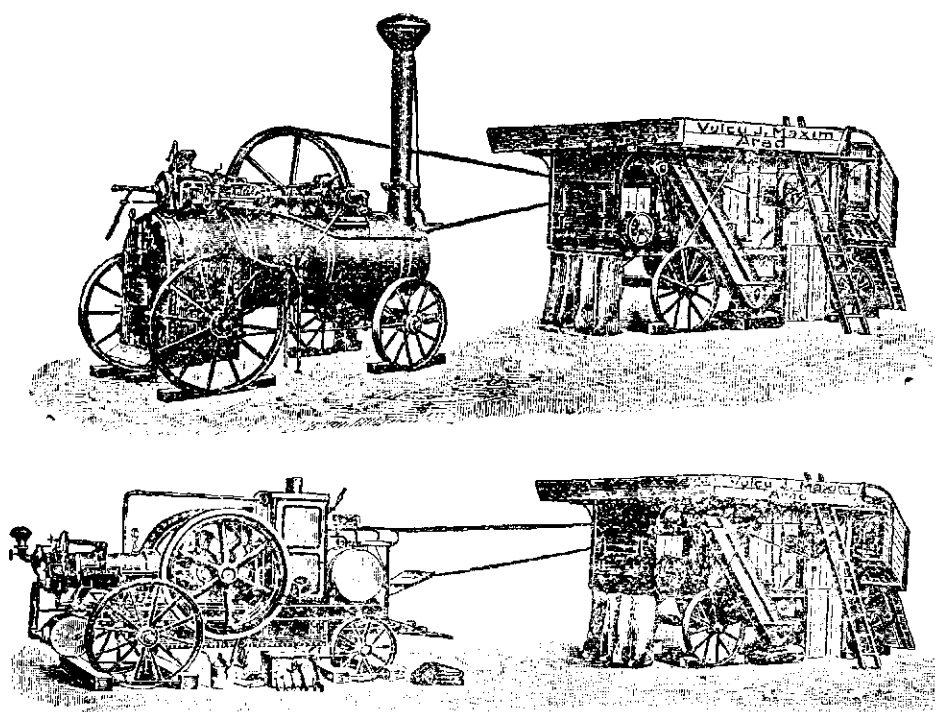
SPALĂ ALBITURI.

EUGEN JUNCAN,
ARAD, str. JÓZSEF-FÓHERCEG 9
LUCRĂRI EXCELENTE, PREȚURI IEFTINE.

MAXIM I. VULCU fabricant de mașini :

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Schimbarea locomobilelor de treerat, să umble singure, o efeptueșc în prețuri moderate, după sistemele cele mai practice și cunoscute cu lanț, cu roate și cu transmission.

Totfelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de secerat, batoase complete de treerat cu aburi; Motor de oleiu brut sau cu benzina. Mai departe instalez totfelul de mori cu abur, motoare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglarie și alte stabilimente mecanice-tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la firma **MAXIM I. VULCU** Arad, strada Fábrián László, (lângă gara mare).

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

POPPER Testvérek

MAGAZIN DE MODĂ — Arad str. Furray

Surprinde publicul cu cadouri extraordinare de Rusalii!

Toți artiștii aici înșirați de-o execuție admirabilă le socotește în 20 coroane.

nos, modern, în formă nouă pentru un în-
ând de haino.

le pânză ori batist brodată cu mătasă,
de flanel pentru vară, tigru ori turcească.
u de cafea pentru 6 persoane.

1 păreche mănuși lungi de ață.

6 buc. băsmuluțe fine de mătasă, batist, ori pânză.

1 umbrelă ori ploier negru fin.

1 val de pânză fină pentru 6 cămeși femești.

Mare magazin de covoare și perdele.

Expediare punctuală în provincie
pe lângă ramburs.

La atențiunea celor-ce zidesc!

Am onoare a aduce la cunoștința
on. public, că reintorcându-mă
acasă după 8 ani de experiență
câștigată în America, am des-
chis aici în loc, pe strada József
főherceg nr. 1 (lângă „Victoria“)

un birou de arhitectură.

Primește totfelul de construcțiuni
în bransa arhitecturii, precum
și transformări conform cerințelor
moderne. La dorință servese cu
planuri și prospecte. La dorință
merg și în provincă. — Cu deo-
sebită stimă:

IOAN CLAITI

zidar diplomat

ARAD, strada József-főherceg nr. 1.

Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Palatul Habermann. (Nagyszeben).

GHEORGHE CIOROGARIU

MĂESTRU TÂMLAR.

LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.
(Casa proprie).

Își recomandă atelierul bine
asortat cu materiale uscate.
Întreprinde și execută tot felul
de lucrări aparținător acestei
branșe, aranjamente interne
și lucru pentru edificii ori
unde, și în ori ce stil, cu
::: prețuri moderate. :::

Pentru sezonul de Paști și Rusalii!

:: Recomand magazinul meu bogat asortat în ::
pălării de bărbați, albituri, cravate și mișe.

Mare asortiment de pălării de băieți pe
lângă prețuri fixate. Totdeauna recomand
≡ atelierul meu de blănărie ≡
pentru toate lucrările ce cad în bransa
aceasta pe lângă serviciul cel mai prompt.

Cu stimă:

IOAN BĂLINT „JÁNOS”
Timișoara-Fabric. Palatul orașului.

BIROU COMERCIAL PENTRU IMOBILE :: ȘI PENTRU CREDIT FONCIAR ::

Rezolvă în mod foarte cumpă-
rarea și vânzarea de pământuri, vii,
păduri și case. Mijlocește împrumuturi
noui și convertează grabnic și favora-
bil datorii vechi, atât în loc, cât și în
provincie. Sunt prenotate actualmente
mai multe case mai mici și mai mari
din loc, precum și mai multe proprie-
tăți. În caz de binevoitoare autorizare
până la rezolvire nu se compută nici
o cheltuială.

LUSTBADER ADOLF

birou de mijlocire concos. prin lege.
ARAD, piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 12.

Florăria Scherhag Testvérek

(Palatul Neumann).

Aducem la cunoștința on. public din loc
și jur, că vechea noastră florărie am
mutat-o în palatul Neumann. Rugând și
pe mai departe binevoitorul sprijin al ono-
ratului public, semnăm cu stimă:

Scherhag Testv.

Arad, (Palatul Neumann).

N-rul telef. 476.

În atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN

ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARCHITECT
ARAD, Str. Deák-Ferencz 20.

Cu onoare încunoștințez pe on. public, că
în bransa arhitectonică
execut tot felul de întreprinderi, transformări
de zidiri vechi, repararea de biserici române
și școli, precum și zidirea lor.

Cu planuri și bugete servese cu prețuri
cât se poate de moderate. Comandă primese
atât în loc, cât și în provincie. Rugând spri-
jinul on. public român semnnez

Cu stimă
Teodor Cioban.

GYAPJAS LAJOS

măestru zidar diplomat

ARAD, str. Teleki nr. 19.

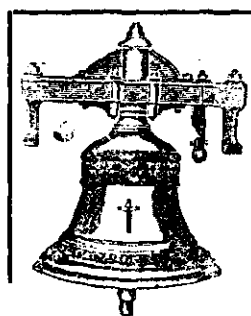
Primește ori-ce lucrări
: în bransa aceasta. :

Face și execută planuri
de zidiri pe lângă prețu-
turile cele mai moderate.

Frideric Hönig

Arad, str. Rákoczi nr. 11—28.

:: Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat. ::

turnătorie, fabrică de clo-
pote și metal, aranjată
: pe motor de vapor :
Fondat la 1840.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile
condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces.
și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte
clopote la turnarea unui și aceluiaș taro și cu sunet adânc — se
face o economie de 20—30 percento la greutatea metalului. Reco-
mandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer,
prin a căror întreținere clopotele se pot scuti de crepat chiar și
cele mai mari clopote se pot trage fără să se elatine turnul. Reco-
mandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se
pot învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schim-
barea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

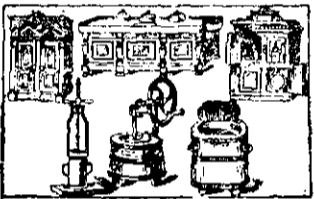
Lippafüred cea mai excelentă baie sărată de conținut bogat de acid carbonic și fier lângă Radna-Lipova, în com. Timiș. Sezonul dela 1 Mai—15 Oct. La încrucișarea căilor ferate Maria-Radna—Budapesta—Arad—Teiuș—Brașov și Timișoara, cu gara Maria-Radna, stațiunea finală a motorului Arad—podgorii. Depărtarea dela Budapesta 5 ore, dela Arad 1/2 oră, dela Timișoara 2 1/2 ore.

Cură de apă. Cele mai ieftine și mai bune băi de oțel și acid carbonic natural. Efect excelent contra reumei, podagrei, boalelor de nervi, la boala femești, mai cu seamă contra neproductivității de copii, contra boalelor de rinichi și beșică. — Comunicație de tramvai propriu cu cai între acest stabiliment și Lipova, la fiecare 25 minute. (De persoană 20 fil). Locuințe ieftine, mâncări excelente de casă. Situație admirabilă, aer bogat în oxigen, păduri mare, bine îngrijită, cu arbori mari și deși, locuri excelente pentru excursiuni. Mărgăritarul Ungariei-de-sud, plăcuta apă „Apollo”. Cu orice explicații și prospecte servește **Diracțiunea băilor.**

STILLER JÓZSEF fabrică de dulapuri de gheață brevetate :

Fabrica și biroul: Budapesta, VII., Kazinczy-utca 6/b. Telefon 12—83. (Mai înainte în Nagydíófa-u. 22).

Recomandă dulapuri de gheață scutite prin lege, cea mai bună construcție pentru răcirea berei, apei, untului, cărnii pentru trebuințe gospodărești, mașini și rezervoare de înghețată, instalații pentru bolte și cele mai noi condatoare. CATALOG ilustrat despre articolele anunțate mai sus și despre rețetele pentru carne și bucate, rețetele cu aer condensat pentru bere, la cerere se trimite gratuit și porto franco.

Unicul proprietar:
Stiller József,
BUDAPESTA, VII., Kazinczy-utca nr. 6/B.

Pentru a preveni eventuale greșeli, atrag atențiunea on. clienți, că fabrica mea de dulapuri de gheață, există de 36 de ani și să nu fie confundată cu alte fabrici de aceasta branșă, dar de dată mai nouă.

Cu stimă: **STILLER JÓZSEF.**

Prăvălie nouă!

PREVARITURA és MANDL

PRĂVĂLIE DE ARTICLI DE MODĂ PENTRU

BĂRBAȚI ȘI FEMEI, PRĂVĂLIE DE ALBITURI

BISERICA-ALBĂ (FEHÉRTÉMPLOM) str. Vásár nr. 68.

Aducem la cunoștința on. public din BISERICA-ALBĂ și jur, că în magazinul nostru de articli de modă pentru bărbați, femei și de albituri se capătă următoarele mărfuri excelente și moderne cu prețuri fixe foarte ieftine:

ARTICLI PENTRU BĂRBAȚI: cămeși albe și în culori, pantaloni albi, gulere, manșete, cravate, năfrămuțe, mănuși de ață și de piele, cioropi, bastoane, ploiere, tabachere, pungi, etc.

ARTICLI PENTRU FEMEI: cămeși, halaturi, gulere brodate, năfrămuțe, ciorapi, rocuri brodate, mănuși de ață și de piele, ploiere, parasole, corsete veritabile franceze, voaluri pentru mirese și pentru față, reticule, jupoane, șorturi.

ARTICLI MĂRUNȚI: dantele, toffelul de mătăsuri pentru decoruri, precum și toffelul de articli mărunți.

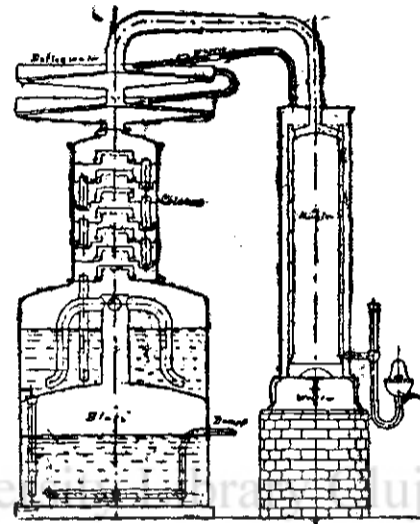
Doar n'ai mâncat ceapa ciorii?

să cumperi gramafon ori eufon în rate cu prețuri întregite, când eu dau gratis un eufon de concert fiecăruia care cumpără dela mine 15 plăci duble noi pentru 30 fl. Gramafon mare, pe lângă garanță 12 fl.

Mare asortiment de Pathefon și plăci.

Reich Aladár
mare magazin de instrumente muzicale
Budapesta, VIII., str. Népszínház nr. 27.

Cereți imediat catalog de prețuri.

PAPP K.

orologier de turnuri, lăcătuș artistic, de zidiri mașini și lucrări de aramă. Temesvár-Gyárvaros, Fő-u. 34

OROLOGE DE TURN

construcția cea mai nouă și solidă pentru biserici și școli, precum și reparaturile astorfel de orologe să efectueze conștientios și ieftin.

Preliminară de spese gratuite. Pregătește Mașini pentru fabricarea de gheață, pentru răcirea berei, aparate de ars rachie și fabricarea berei, apeducte de mare presiune și reparațiile necesare, cu prețuri ieftine. La privirea lucrării se prezintă pe cheltuiala sa.

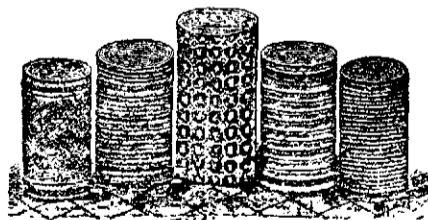
Fără nici un obligament de a cumpăra vă prezentăm cea mai bună mașină a secolului prezent, cel mai nou model de mașină de scris

S. SMITH PREMIER

cu scrisoare vizibilă, provăzută cu cordea dublă în două culori, rubricatoare, cu aparat Tabulatus, angajament complet de litere, provăzută cu aparat adunător.

Agencia principală pentru Ungaria-de-Sud:

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI SZÖNYEGHÁZ ÉS MODERN IRODABERENDEZÉSI VÁLLALAT.

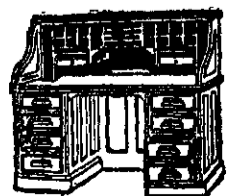
(Prinul magazin de covoare și întreprindere de aranjament pentru birouri din Ungaria-sudică).

Maitinszki Pál és T-sa

Temesvár-Belváros str. Jenő-herceg nr. 8.

Se primește orice soi de mașini de scris spre reparare completă, spre ținare în bună rânduială și spre curățire în baza unui legământ anual. Lucrări de dactilografie, copieri cu ajutorul mașinei dactilografe se execută cu prețurile cele mai ieftine. — Hectografe și toffelul de rechizite dactilografe fabricații americane-engleze, cu prețurile cele mai convenabile.

In despărțământul de covoare se vând covoare veritabile de Persia, Smirna și toffelul de covoare cu prețuri foarte scăzute

PEPINIERELE VÁSÁRHELYI & HAIDU BIHARDIÓSZEG.

Un milion vițe americane altoite cu și fără rădăcini de 1 an și 2 ani.

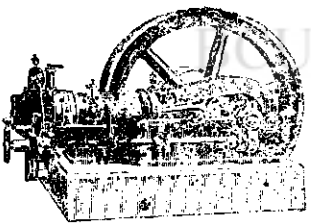
Cultivează și liferează cele mai alese soiuri: *Române, Franceze și Ungare.* — Servește cu cele mai renumite vițe de Delaware producătoare de cel mai fin și bine plătit vin, recunoscut în lume. — Comandele se efeptuiesc prompt și în *calitate ineccepționabilă* garantată, cu 30—40% mai ieftine ca la toate pepinierele din Ungaria și România.

Vițele noastre toate sunt autentice, selecționate, desvoltate, cu rădăcini mari și viguroase ca de 2 ani, lăstarii crescuți peste 50—100 cm. și portaltolul în perfecta stare a sănătății, după cum testează certificatul din *Catalogul* mai recent, care la cerere se trimite ori și cui gratis și franco. —

Este în interesul on. public, că fiind cererile foarte multe, să grăbească cu comenzile spre a putea avea varietățile dorite. La cerere sunt rugați a ne arăta adresa exactă și că în care ziar au citit anunțul nostru.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE cu gaz, olei și benzin.

Liferare promptă
Condiții convenabile de plată!
Garanță pe timp îndelungat!

Fabrica de motoare din Drezda
societate pe acții.

Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare din Germania.

AGENTURA GENERALĂ PENTRU UNGARIA:
GELLÉRT IGNÁCZ és TÁRSA
BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4
(Alkotmány-utca sarok).

Telefon 982.

Balog Sándor,

cărnățarie și depozit de șuncă de Praga.

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 66.

Recomandă:

Șuncă de Praga,

calitatea cea mai bună, fără s, care e cea mai preferabilă comercianților, — putându-se tăia excelent.

Recomandă diferite soiuri de cărnățării cu prețuri ieftine — Catalog trimite gratuit.

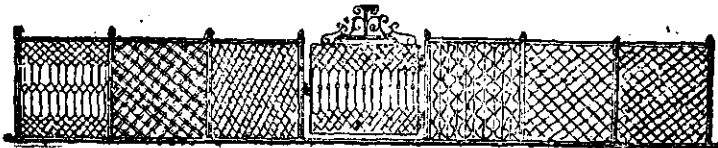
BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARA.

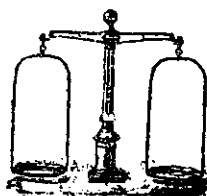
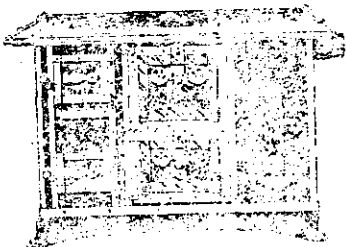
1911.		1912.	
30 Aprilie		21 Aprilie	28 Aprilie
ACTIV			
173 604 318	{ 122 761 318 Rezerva metalică aur 156 447 883 50 483 000 „ trate aur 61 958 000 }	218 324 468	218 405 888
1 455 419	Argint și diverse monete	909 815	903 985
101 807 236	Portofoliu român și străin	180 588 531	178 070 142
22 307 069	{ *) Impr. pe ef. publice 6 989 300 „ în cont curent 7 469 555 }	15 607 011	14 458 855
11 999 789	Efectele Capitalului social	11 941 791	11 941 791
17 885 442	Efectele fondului de rezervă	17 528 077	17 506 377
4 285 121	„ fond. amort. imob. mob. și mașin. de imprim	4 192 821	4 191 821
6 021 998	Imobile	6 097 867	6 097 867
786 028	Mobilier și mașin. de imprimerie	801 625	801 625
729 997	Cheltuieli de administrațiune	788 992	795 836
111 270 260	Depozite libere	104 953 255	105 707 055
18 739 141	Conturi de valori	20 376 127	25 184 504
55 205 704	Conturi curente	72 672 496	72 852 590
526 047 517		654 782 876	656 918 331
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
30 359 907	Fond de rezervă	32 381 958	32 381 958
4 461 614	Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. de imprim.	4 766 612	4 766 612
340 383 160	Bilete de bancă în circulațiune	467 462 520	468 387 340
1 470 583	Dobânzi și beneficii diverse	1 824 285	1 954 749
111 270 260	Depozite de retras	104 953 255	107 707 055
26 101 993	Conturi diverse, sold	31 394 246	31 720 617
526 047 517		654 782 876	656 918 331

Scomptul 5%
*) Dobânda 5%

Prima fabrică în Ungaria de nord alui Kozár Lajos

pentru țesutul și impletirea sirmei (drot), îngrădiri (garduri), tot felul de site, ciur, ornamente de lăcătușerie, construcții de fier, sobe (sparherturi), cuptorașe în UNGVÁR. Fabrică totfelul de garduri din sirmă (drot), din aramă galbină, din fier lustruit cu cositoriu sau argiut viu, țesături de rabbit, rosteie de ciuruit, coșeri pentru petriș și trestie împletită pentru plafond (structură). Despărțământ deosebit pentru fabricarea lucrărilor pentru edificii și ornamente de lăcătușerie, coridoare, trepte, grilaje de fier, verande din sticlă, uși de fier scutite contra focului și construcții de fier. Despărțământ din nou aranjat pentru fabricarea a totfelul de sobe (sparherturi) dela executarea cea mai simplă până la cea mai pompoasă, cu îmbrăcăminte de pământ (cahale, olane) în colorii sau albe. Prospect trimis gratis. Vinzătorilor procente corăspunzătoare.

În lucrătorea electrotehnică și mecanică și Institutul concesionat de autorități de instalări electrice.

ALFRED POLATSCHIK

Budapest V. str. Nagymező utca 64.

Se lucră: totfelul de instrumente chimice-fizice, monometre și executarea brevetelor. Cântare de precizie pentru farmaciști, drogerii și aurari. Instalări de lumină și soner (clopoțele) electrice, telefon de casă pe lângă prețurile cele mai ieftine.

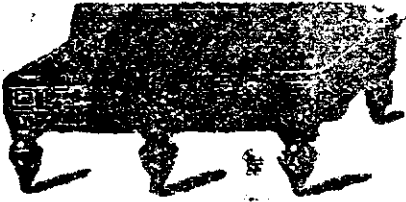
ARAD, WEITZER-U. 13.

D-na SZALKAI ÁRMIN

lucrează în timpul cel mai scurt în atelierul său de BROTĂRII ȘI ALBITURI, trusouri complete pentru femei, bărbați și copii, lucrate artistic și cu gust. — Brodării albe și colorate, lucrări cu aur, albituri, batiste, servete, millienuri, perini pentru divan, se află gata și se vând cu preț ieftin, — se află și nelucrate. Domnișoare se primesc spre instruire.

Primul atelier de biliarde din Braşov

MERTH JÁNOS,
Brassó, Vasút-utca 8. sz.

Pregăteşte din material excelent şi uscat toffelul de biliarde, în stilul cel mai modern, primind pe lângă preţuri foarte moderate şi reparaturi.

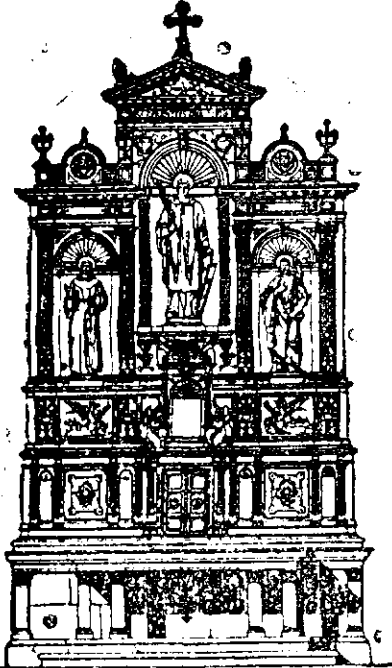
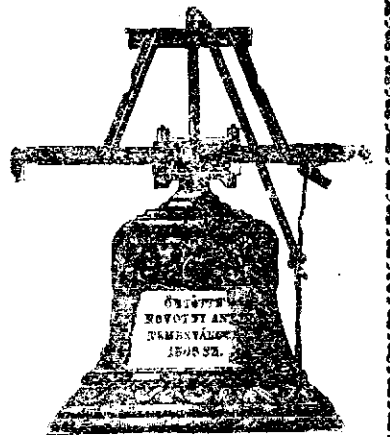

Premiat cu medalia cea mare la expoziția m-tenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIŞOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum fa turnarea de nou a clopotelor stricate. Spic facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le înălța în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crapare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GAURITE**, de dăusul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel, că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curențe ilustrate trimit gratuit.

Bittenbinder József,

sculptor și arhitect de altare

Temesvár-Erzsébetváros

Hatyu utca 61 szám (ensa proprie).

Face toffelul de mobilier de biserică, așa ca: *Iconostase și altare, statui de piatră și lemn, amvoane și scaune de spovedanie, Siciul Domnului, Grotă Mariei de Lour, cristelnițe, icoane de stațiune, sculptură în relief sau pictură, străni, pictură de biserică și altare.*

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează. Preț-curent, preliminar de spese și planuri gratuit. — Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

KIKTA ISTVAN atelier de pictură
Budapest, VIII. Koszoru-17
Imi iau în îndrăzneala a atrage atențiunea on. public asupra atelierului meu de pictură de sticlă.
Ca specialist fac: geamuri de biserică, verande și sufragerii.
— Mai deparie plumbuit de artă, gravuri pe sticlă și rame de aramă, precum și alte obiecte în bransa aceasta.

Institut de asigurare ardelean

„TRANSSYLVANIA” SIBIU, str. Cisnădiei 5.
Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.

Asigurări de accidente corporale,

contra infracției (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910.	K.	5,003.540-78
Capitale asigurate pe viață achitate	"	4,834.801-12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	(foc	119,830.992—
	(viață	11,020.266—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	"	2,204.317—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Braşov și Ciuj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

Păziti-vă de imitațiuni!

Deoarece în prezent imitațiile mașinilor noastre de cusut, dar mai cu seamă mașinile noastre de sistem mai vechiu sunt recomandate ca „SINGER”, ba chiar ca „adevărate mașini SINGER”, atragem atențiunea publicului, că orice fabricații recomandate în felul acesta **nu sunt mașini de cusut veritabile Singer și acele nu sunt ale noastre.**

Renumitele mașini de cusut originale Singer, Wehler și Wilson se pot căpăta numai în magazinul nostru ori prin agenți noștri; cine voiește deci să cumpere mașini de cusut, totdeauna să întrebe hotărît, că mașina de cusut este ea oare dela firma noastră și să nu vă mulțumiți cu răspunsuri nehotărîte.

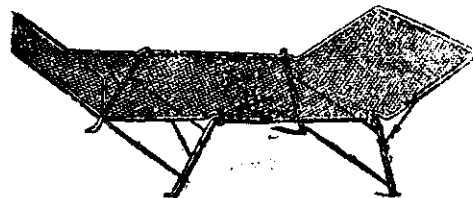
SINGER Co. societate pe acții pentru mașini de cusut

ARAD, strada József főherceg nr. 9. Casa cont. : Porcia :
(vis-à-vis de biserică).
Filiale în toate părțile țării.

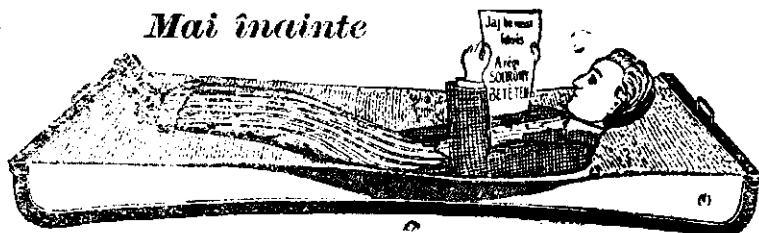

PROHÁSZKA JÁNOS
FABRICANT DE MOBILE DE FER ȘI DE ARAMĂ
Budapesta, VI., str. Gróf Zichy Jenő nr. 46.

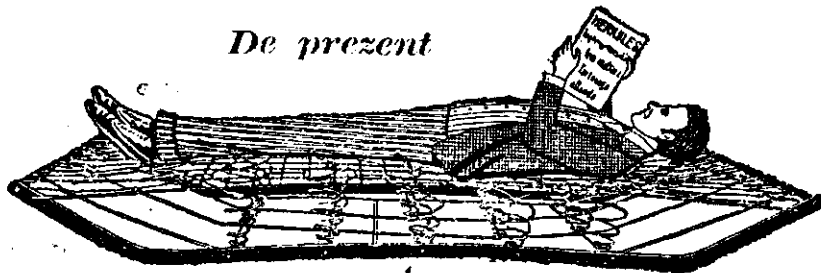

Durmitul sănătos lungeste viața!

Mai înainte

De prezent

- Aparat ușor și veritabil de aramă, liber de insecte și de praf cor. 18—
- Matrațe de sistem vechiu, cu corzi așezate se reparază ieftin. Cor. 17—
- Matrațe cu corzi din fier Cor. 17—
- Paturi de fier cu decorație de aramă, cu matrațe din fier 32—
- Paturi de aramă cu matrațe din fier bun 72—
- Paturi de fier cari se pot închide, cu 3 matrațe 17—
- Matrațe de fier cu cadre de fier, executate bine 11-50
- Matrațe de fier în cadre de lemn 7—

Vânzare de mobile de fier și aramă cu prețuri foarte ieftine.

Se plătește de cuvânt 5 (cinci) fileri.

MICA PUBLICITATE

Titluri sau cuvinte cu litere mai groase 6 fil.

O fată de țaran

cu avere de 25000 Coroane din care 6400 bani gata, dorește a se mărita după un absolvent de teologie sau pedagogie. Adresa la „Românul” Arad.

Caut un băiat ca învățacel în prăvălia mea mixtă Aureliu Mladin Kürtös

Caut

spre cumpărare un dulap pentru tinereea bibliotecii. Cei ce au de vândut dulap să se adreseze la „Românul”. 1—2

Un taur

de 6 ani se află de vânzare pe lângă condițiuni favorabile. Doritorii să se adreseze la administrația „Românului”. 1—3

Cumpăr

mai multe măști metrice de nucii. Cei cari au de vânzare sunt rugați ca pe lângă indicarea cantității și a prețului, să binevoiască a trimite ca mostră o cantitate de 1/4 kgr. la adresa adm. „Românul”. 1—4

Primesc

copil de suflet un băiețel de 3—4 ani. Sânt preferiți cei de proști sau învățători și rămași orfani. Doritorii să se adreseze la administrația ziarului sub deviza „Suflet de mamă”. 1—5

Spirtul de vin „Optimus”, e cel mai bun preparat românesc depozit în Arad la farmacia „Földes”.

Caut un învățacel

la prăvălie, care să fie din o familie bună și să fi absolvit 1—2 clase civile sau gimnaziale. Doritorii să se adreseze la adm. „Românul” sub deviza „Brașoveanul”. 1—6

Caut.

o familie cinstită românească, care are un băiat la școli și ar dori ca să învețe mai ușor limba ungaroască dacă s'ar învoi ca în schimb să îmi susțină copilul meu în vîrstă de 12 ani, iar eu pe al lor pe timpul cât țino cursul pe anul 1912/1913. Doritorii să se adreseze la administrația ziarului. 1—8

Frumoase

tipărituri, ieftine și prompt le execută tipografia „Concordia” Arad, Zrinyi utca nr. 1 a.

Haine moderne

și ieftino, face croitorul român Nicolae Iosif în Arad strada Deák Nr. 32. 1—10

Cereți

bogatul catalog pentru mașini agricole și tot felul de ferării dela firma românească Frații Burza, Arad Borș-Beni Nr. 1. 1—19

Mi-a sosit

noutățile de modă de vară pentru dame, domnișoare și domni Rog să-mi cercetați prăvălia mea, bine asortată cu cele trebuincioase. 1—22
Gheorghe Iancovici, Foray-utca.

Răspândiți ziarul „Românul”.

Rog

publicul român din loc și provincă să binevoiască a ne cerceta prăvălia noastră de coloniale și delicatose, unde se allă cele mai proaspete vinuri, șampanie și liqouri. Vasile Șirian Arad, Eötvös utca. 1—23

De închiriat

3 odăi cuină, odaie de scaldă și toate cele de lipsă în zidirea „Românului”.

Ce-i ce dorese

să zidească biserici, școale sau alto clădiri în interesul lor fac bine dacă se adresează la măiestrul zidar diplomat Ioan Claiți să se adreseze în Iozsef-Főherceg-ut Nr. 1. 1—17

Un tânăr comerciant

român dorește să se căsătorească cu o domnișoară română care dispune de o zestre de 8—10 mii coroane. Reflectantele sunt rugate ca să-și scrie numele adevărat, asigurându-se de mai mare discreție. Să se adreseze la administrația ziarului „Românul” sub deviza „Viitor de aur”.

Comandați

dela librăria „Tribuna” tot felul de cărți literare și didactice.

Legătorie de cărți.

Iustin Ardelean. Arad vis-a-vis de poștă. Primește totfelul de lucrări aparținătoare de această branșă, pe lângă prețuri moderate.

Cereți în toate restaurantele și cafenelele ziarul „Românul”.

De vânzare!

O tipografie modernă și bogat aranjată

cu toate cele trebuincioase pentru corespunderea executărilor lucrurilor celor mai fine și moderne.

Două mașini.

O mașină nr. 5 sistem Wörner și o americană. Se vinde din mână liberă cu condițiune foarte favorabile.

Doritorii de-a o cumpăra să se adreseze la administrația ziarului „Românul”

Cine dorește

să vîndă, să cumpere, să publice în mica publicitate a „Românului” și va avea succesul dorit, sigur.

Faceți o singură încercare și Vă veți convinge.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA” ARAD.

